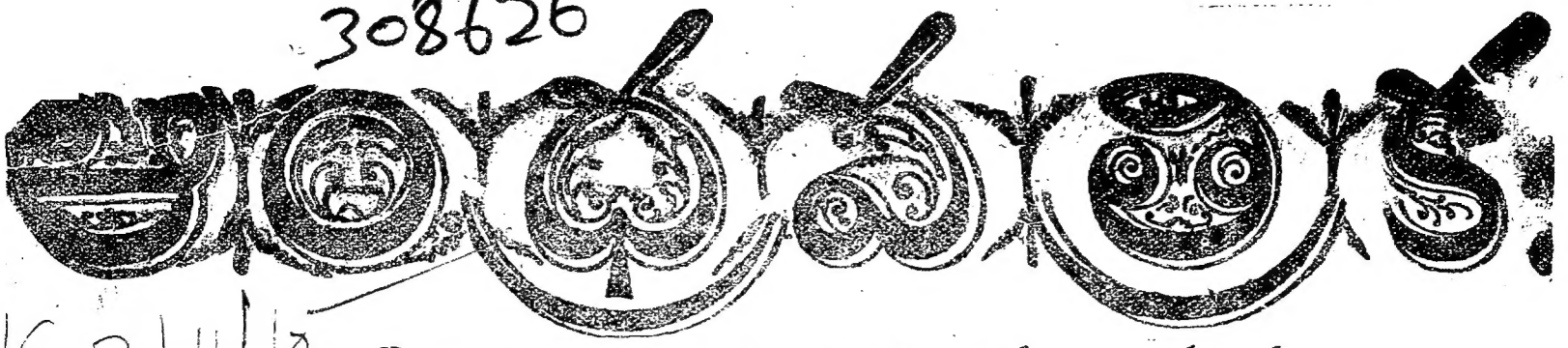

308626

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2.
నంపుటము. ౨.

జెన్న పట్టణము 1915 సం॥ నవంబరు నెల 27 వ తేది శనివారము
రాక్ష స నా మ స ం వ త్స ర కా ర్తీ క బహుళ పంచమి గె.

NO 204
(సంచిక ౨౦౪)

గాంధీర్వ ప్లాటు
హార్వో నియములు

హిందూస్థాని కరాటక కీర్త
టెక్నిక్ గా ప్రత్యేకము రాయ
రు చేయబడినవి.

1 నెం. ప్లాటు రూ 30-0-0

8 సం॥ గారంటీ 2 నెం. ప్లాటు రూ 20-0-0 2 సం॥ గారం
టి. వై హార్వో నియములు తృప్తికరములు కానియెడల 10 రో
జులలోపుగా రీటరన్ చేయవచ్చును. మాడద్ద రు 17-00 మొ
దలు అనేకయితర హార్వో నియములుగలవు. ఉపాధ్యాయులు
తేక నే న్యయముగా హార్వో నియంవాయించ నేర్చుకొనుటకు
తగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శ్రీమాన్ బల్లారికృష్ణమా చార్యుల
వారి నాటకపాటలు సహాగలవు. విశేషముగా ఖర్చుచేయు
విగాన ఆలస్యముచేసి మోసపోకుడు. నెల 2 రూపాయల మా
త్రమే. రోవర్, సింగరు, రాలీ, సన్, హంబరు, ట్రయింపు
నైకల్లు కావలసినవారు మాకు వ్రాయుడు.
మద్రాసు పోస్టు స్టేషన్ ౧౮ వీజి, 18 బ్రాడేస్, మద్రాసు

కాకినాడకోటిపల్లి మోటారుబండ్లు

ఈనెల 15 వ తేదీనుండి మోటారుబండి పరీక్ష
జూను ఉదయము ౫ం 7-30 కు కాకినాడలో పారితమిసి
పల్ కచ్చేరికి నెరుటనున్న మోటారు ట్రాన్సిట్టు కంపెనీ
ఆఫీసులో నుండి బయలుదేరి కోటిపల్లి ౫ం 9-40 కు చేరును.
తిరిగి కోటిపల్లిలో ౫ం 10 కు బయలుదేరి ౫ం 12-30 కు కా
కినాడ చేరును.

మధ్యాహ్నము, ౫ం 1-30 కు కాకినాడలో బయలు
దేరి ౫ం 2-50 కు చాగ్గారాను చేరి, తిరిగి ౫ం 3-20 కు
ఆక్కడ బయలుదేరి ౫ం 5-0 కు కాకినాడ చేరును.

రంగును పేకుకలర అవగా పలకలు రవుకుట్టలు
కమ్మలు వగయిరా పూర్వముకంటే ధరలు తగ్గించి విక్ర
యించుచున్నాము.

The English Motor transit Company,
Automobile Engineers
Proprietor, A. SUBBARAYADU
COCANADA.
ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

Amrutanjana
Best Indian Pain Balm.
అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పులమాన్పును, వాయువుబొట్ల పోగొట్టును
పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్ల పోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసన గలిగియుండును.
ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయైన వైద్యసహాయము
అమృతాంజనం డిపో 6, తిరువళ్ళి వీధి, మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణకర్మామృతశ్లోకములు సంపూర్ణముగా గలిగిన

5 ఉభయపక్షముల పాటలుగల 10 అం. గీతఫలకములు.

డి. శ్రీనివాసాచార్య వారివలన పాడబడినవి.

ఒక్కొక్కటి రు. 3

{ 12-12401 తృప్తాలోయే
2-12402 హే లోకా శృణుతే

రాగమాలిక
"

{ 12-12406 నమామి-నారాయణ
12-12407 శ్రీనివాసగర-తంత్రమ్

రాగమాలిక
"

{ 12-12398 యవ్య-తేయస్య-నగర
12-12399 నాస్థాధర్మేణ

"
"

12-12404 ఆహ్వా-యాభ్యాసన
12-12405 మదన-పరిహర-స్థితిమ్

{ 12-12400 కరచరణ
12-12403 హే-గోపాలక-హేకృపా

కాంభోజి
రాగమాలిక

మాయొక్క దరలపట్టిక కొరకు వ్రాయుడు.

స్పెన్సరు ఆండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మద్రాసు

Sole Distributors for Southern India & Hyderabad

Spencer & Co. Ltd., Madras.

శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము

ఆంధ్రీవచనము

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 పటములున్నవి.
ఇందు ఆతినుందరమైన పటములు చేరియున్నవి.
కొన్ని ప్రతులే మిగిలి యిండుటకల్ల శ్రీఘ్నములోనే వ్రాసి
తెప్పించుకొనవలయును.
బాల, ఆమోధ్యా కాండములు గొప్పానుల కాగితములు
కాలికోదైండు గిట్టుపేర ౧ సంపుటం ర౧పటములు 3-౮-౦
అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు గొప్పానుల
కాగితము కాలికోదైండు ౧ సంపుటం ర౧పటములు ౪-౮-౦
యోధ కాండము మూడు భాగములు 3౪ పటములు 3-౮-౦
తైలమునీడక, రాంపానుల కాగితమునైన మంచి
ఆచ్చు మేలైన కాలికోదైండు బాల, ఆమోధ్యా
కాండములు చే ౧ సంపుటము గ౧-౦-౦
డిటో అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాం చే ౧ సం॥ గ౧-౦-౦
డిటో యోధ కాండము మూడుభా॥ చే ౧ సంపుట ౪-౮-౦
శ్రీరామకాలిస్తోత్రము ౦-౮-౦
(255) ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అంశుకో,
ఆనంద ముద్రాలయాధికారులు మదరాసు.

అపారుషేయము శ్రీమహాదేవీభాగవతము

ఇందు రాఘవ యావన పాండవాది సత్కథలు మిగుల
మనోహరముగ ప్రతిపాదించబడియున్నవి. నివృత్తిపరులకు సకల
ముముక్షుజనులకు నుపయోగకరములగు పారమార్థిక విషయ
ములును ప్రకృతినిరతులగువారికి వానశ్యకములగు వెళ్ళు
ధర్మములను సుసందర్భముగ వర్ణించబడినవి. మరియు పరతేన
తాత్పర్యము సాకల్యముగ నుపదేశించబడినది. ఇట్టి సర్వోత్తమ
గ్రంథములను చెప్పే ప్రతిభాని శ్రీ గవర్న మెంటువారి ఓరియం
యంటల్ మేన్యుస్క్రిప్ట్ లైబ్రరీలోని ప్రతి ననుసరించి
సమర్థకథనము నిచ్చి వ్రాయించి మహా పండితులచే సంకీర్ణం
పించి సకల లోకోపకారార్థముగ శాంధ్రలిపిలో మేలికాగిత
ములపైను మహారాజగృహ శ్రీమదంకితము పెంకట జగ్గా
రావు బహుధూనవారు శ్రీమేరుహమ్మదపురం జమీన్దార్
వారువారిచే స్వకీను శత్రుత్వోధనముద్యాలయమున ముద్రిం
పబడినది. ఈ మహాగ్రంథ ముద్రిణాదికమునకు దయచే వదలి
సామ్యులో సగ బాల మాత్రము కర్మయూపమాన రాజుట్ట
దలచి వెల నులభము చేయించిరి.
వారబట్టిలో లైయంకు చేయించిన పుస్తకము 15 రు 1-0-0
మాట్టు. కాగితములో లైయంకు "రు 0-11-0
అబ్జుగు కేటరీమిషన్ ప్రెస్ విశాఖపట్టణం వాల్తేరు రయిల్స్ హౌస్.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెనీ

కృష్ణాజిల్లాలోని యేలూరు తాలూకా యందుగల చింతల
పూడికిని యేలూరునకును 30 మయిళ్ల పొడవైన లోకలుగలదు
లోడ్డుగలగు. ఆలోడ్డుమీద యేలూరునకును చింతలపూడికిని
రాకపోకలకు ఎడ్లబండ్లుమీదను మూడు 20 గంటలు పట్టును.
ఆప్రయాణమిప్పుడు రెండుమూడుగంటలలో ముగియగ జేయ
వచ్చును. ప్రయాణసౌకర్యములు గలగజేయుటకై కృష్ణా మో
టారు కంపెనీ స్థాపించబడినది. ఆ కంపెనీవారు ప్రస్తుతము
రెండు పెద్ద మోటారు బండ్లను చింతలపూడి లోడ్డుమీద
వాడుకయందుంచుట కేర్పాట్లను చేయుచున్నారు.
ఒక మోటారు బండియందు తదనకు 28 మంది ప్రయా
ణము చేయగలరు. ఈ మాసమునందు మోటారుబండ్లు నడు
చుట ప్రారంభమగును. బండ్లు ఏ తేదీనండి నడుచునదియును
టిక్కెట్లధర వివరమును కంపెనీవారి నిబంధనలను బండ్లు నడు
చుట ప్రారంభించుటకు వారముదినములకు చూచు ఏలూరు
నందును చింతలపూడి నందును లోడ్డునకు ప్రక్కలనుండు స్టే
షనులలోను ప్రకటనములమున వెల్లడిచేయుబడును.
ప్రాప్తేట్రు,
(294) కృష్ణా మోటారు సర్వీసు కంపెనీ.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

[పద్య కావ్యము.]
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదనెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయ
ముల నెట్టి పరిణామముల జరిగినవి? మనుజులస్థితి మొదలు
నెట్లుండే? కలభేదములేలకలిగే? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మారు
నొండే? ఆచారధర్మవ్యవస్థ లెట్లుమాటో? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
పరశురామచరిత్రము, శకరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము
లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచే
బ్రహ్మచరీతిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సీరపటవిన
విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి
గ్రంథమువై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శ్రేణిగుల
గులభము. మంచికాగితములపై ముద్రింపబడి నిండు క్యాలికొ
దైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 ఆచ్చు
క్రమప్రతి 5-0-0 కచ్చులు వేరే. వలయువారి చిరునామాకు
వ్రాయవచ్చును.
(4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగుపండితుడు, మ్యునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

ద్రౌపదీ స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యయంత్రము తెగ వేయు చిత్రపటం
చిత్రలేఖనమందు ఆసహనపొందిత్యము గలపాదించి
ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఎ.యస్ రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు
నవరసములును అర్జునుడు గట్టియు చూపబడినది. నేతలు నిది
ప్రతీయించు తప్పక నుండదగినదని చెప్పబడినది. శతీకమోక్షి
యెంతమాత్రము లేదు.
ప్రచున్నపటము ౦-౬-౦ పాటోగ్రాఫు ౧-౦-౦
వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము
కె.యల్.యస్. సోమయాజులు అంశుసప్రస్థ,
289) బుక్ సెల్లర్స్, రాజమండ్రి.

ఈ పాకి మందుగుండ్లు వగయిరా సామానుల ధరలను
దెలుపు కట్టి కొరకు వ్రాయుడు.
ఎస్. పి. సారథి అండు కంపెనీ,
81, చై నాబజారులోడ్డు మదరాసు.

కూష్మాండ లేహ్యము

ఇది సారవంతములగు మూలికాద్రులతో సాస్త్రోక్తము
గా తయారు చేయబడినది. ఈ లేహ్యము ఉపయోగించుట
వలన పుష్కలములు ఆశీర్వ కూలలు తీరుములు పొందుకోగ
ములు శేష్ములు గుక్క మేహములు కునుములు నుఖవ్యాధు
లు మొదలగు శర్మకోగములు నివారణగావించును. మరియు
ఇది 40 లోజులు నేవించిన బలము వీర్యవృద్ధి ధాతుపుష్టి యా
వనము గలగజేయును. లోగము లేకనే నేవించ వచ్చును.
40 దినములకు 2 దబ్బాలు చాలుచ దబ్బా 1-కి రు 2-5-0
(2) ఇదిగాక అనేక వంట ఆవుషధములు శేహ్యము
భిన్నములు వగైరా దొరగను లోగ లక్షణములు తెలిపిన
వారికి లగిన ఆవుషధం పంపుచును కోరిన వారికి కేటాగు
పంపుచును.
మేనేజరు సరస్వతివైద్యశాల
మామూడూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చూడండి! చూడండి! చూడండి!

చదరాసుకుండి మీకు ఏసామానులు ఎన్ని ఎంత
నిలువగలవి కావలసియున్నను మాకు వ్రాసినయెడల స్వయ
ముగా ఖరీదుచేసి పరసమైనధరలకు మంచిసామానులను పంపె
దము. ఒక్కసారి పరీక్షించి చూచిన మీకే తెలియగలదు.
విలాసము—గోకేలు ఏజెన్సీ
కమీషను హౌసు
(290) 42 వాలాజూరోడ్డు, మద్రాసు

స్త్రీలపాట రామాయణము

శ్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణల ప్రణీతము.
వివటకు మిక్కిలి యింపు గాను, చదువుటకు మిక్కిలి
ఆనందకరముగానుండు 200 పేజీలుగల గ్రంథము—వెల పుస్త
కము 1 కి, తపాలా కూలి సహా ఒక రూపాయి పది పుస్తక
ములు ఒకేసారి కొనువారికి ఒక పుస్తకము బహుమానము.
పుస్తకములు దొరకక పుట.
శ్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణ,
శ్రీరామవిలాసము, రాజమండ్రి.

వణ్ణుగం నస్యము

70 సంవత్సరములుగా ప్రఖ్యాతి జెందబడి
లోక ప్రసిద్ధి బడసినది.
12 తులములు 0-9-0 అణాలు.
24 ,, 1-0-0 రూపాయ.
ఆర్. కే. పరిమళనస్యము 3 phisla 12 అణాలు
బాక్సు నెం. 140 (యు) మదరాసు.
కీర్తి శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని
రంగుల చిత్రపటము
ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా ర్యాలయము,
హస్తబాట్స్ నెం 212, మదరాసు.

మాగాణిభూములకు నీరుపారించు

టాన్ గైరో'ను విించిన నీరుతోడుయంత్రము

(పంపు) లేదు.

పేరొందిన మధ్యస్థలాపకర్షిత జలాహరణయంత్రము.

టైపు "A" వై 36 అడుగులవరకు.

గృహావయోగమునకును,
తోటలయందు నీరుపారించుకొనుటకు

చిన్న చిన్న చేయంత్రములును కావల
సినచో క్రిందిఅడ్రసుకు వ్రాయుడు.

టక్స్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఇంజనీయర్లు, 9 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఉత్తరసర్కారుల పురోవృద్ధి సంఘము అర ఏండ్ల క్రితము ఉత్తరమండలములకును చెన్నపురికిం రాకపోకలు దుర్భయగ నుండి ఈనగరమునందలియాంధ్రులసంఖ్య స్వల్పముగ నున్న కాలమునందు వారియం దన్యోన్యస్థులరాగమును బెంపొందించుటకై యేర్పడినవి. తూర్పుతీరపు రైలుమార్గ మేర్పడిన తరువాతను చెన్నపురికి రాకపోకలు సులభసాధ్యములైనవి. ఇపు డేపట్టణమునందు రమారమి రంం విద్యార్థులును వ్యాపారోద్యోగములందు నిమగ్నులైన మహాజనులనేకులును నివసించుచున్నారు. చిరకాలము నుండియును చెన్నపురియందు నివసించెడి వర్తకులు మహాజనులు గలరు. వీరిసంయోగమువలన నాంధ్రసంఘము బలపడి దేశాభ్యుదయమునకు దోడ్పడవలసియు న్ను డి. ఆంధ్రో) ద్వయ దర్శము లాంధ్ర) దేశము నం దంటును వ్యాపించుచున్నది. ప్రజలయందు దేశాభిమానము భావభిమానము నూతన ప్రభావముతో నుదయించుచున్నది. చెన్నపురి ఆంధ్ర)దేశమునకు దూరస్థమైనను రాజధాని పరిశ్రులకు ఉత్తీర్ణులై నేడిచటగూడిన యువకులవై మాతృభూమియొక్క భావిభాగ్యస్థితి యాధారపడియున్నది. చెన్నపురియందు వర్తమాన నాడుచుండుచు భావి నాయకులకును సంయోగ సాహచర్యములు గలుగుటవలన దేశాధాన జీవనమునందు నూతన వికాస మేర్పడుట కవకాశ మేర్పడగలదు. ఆంధ్రో)ద్వయదర్శ ప్రాప్తికి విసదమండలవాస్తవ్యులైన యాంధ్రులయందుభేదభావ మంతరించుటయును నన్యోన్య విశ్వాసము రాగములు పెంపొందుటయును నత్యంతోపసరము. చెన్నపురియందు ఉత్తరమండలములవారికిని, దత్తమండలములవారికిని, నెల్లూరు, చిత్తూరు మండలములవారికిని సమావేశ మేర్పడుచున్నది. ఆసమావేశము నుస్థిరమైన మైత్రగ మారుటకు సకలాంధ్ర)మండలవాసులు సభ్యులుగ గల సంఘముకు స్థాపించుట యవసరము. ఆ యవసరమును తీరసర్కారుల పురోవృద్ధి సంఘము గ్రహించి సకలాంధ్ర లోకాభ్యుదయమునకై స్వక్రియ కృత్రియము నుపసంహరింపజేసి సర్వాంధ్ర)కృత్రియము బలపరచు సమకట్టినది. ఉత్తరసర్కారుల సంఘకృత్రియము ఘనతిరాంధ్ర)వ్యక్తియొక మును దాల్చి నందులకు సంఘసాపకము హామీంచవచ్చియుండును. ఇతర సంఘములతోగి సమ్మేళనమును బొందుటకు సంసిద్ధమై సంఘమును నితర సంఘముల వాడు చేరదీసి యాదరించి (యాంధ్ర) పురోవృద్ధి సంఘమును నుస్థిరముగ స్థాపించి ఆంధ్ర)మాతృసేవాపరాయణులగుచు గాత! ఆంధ్ర) పురోవృద్ధి సంఘము దైవానుగ్రహమువలన చెన్నపురియందలి ఆంధ్ర)సాంఘిక రాజకీయ భవనమునకును, విద్యావ్యాపనమునకును వ్యాయామ పోషణమునకును నిలయుమై ఆంధ్ర) లోకాభ్యుదయమునకు సాధనభూతం లైన యాంధ్రో)ద్వయ ప్రాప్తికి సాధనమై విరాజిల్లుట కాంధ్ర)మహాజనులు వారికీక్రినాధర్మములను వినియోగించుచు కృతార్థులగుచు గాత!

చెన్న పురి శాసనసభ

నిర్బంధోచిత విద్యా సమన్వయము.

నాల్గవదిన చర్య.

ప్రేగు నోటికి కేవలము పద్ధతి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు ఈ క్రింది తీర్మానమును సమర్పించిరి.

బాబుగోగముతో బాధపడుచుండు స్థలములనుండి అన్య స్థలములకు పోదలవినవారు మున్నందు నోటినులను దీసి కొనవలయునను నిబంధనను తీసివేయుటగాని, లేక ప్రమాణీకులకు అందువలనగల విముక్తిలను తగ్గినట్లు దానిని సంస్కరించుటగానియూ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును సమర్పించుచు, క్రియార్థ అయ్యగారు ౧౮౧౩ ఫిబ్రవరి నెలలో జరిగిన శాసనసభలో నిట్టి తీర్మానమునే సమర్పించుచు గౌ. నాయకు గారిచ్చిన యుపన్యాసమును జ్ఞాపకముచేయుచు, ప్రస్తుతము అయ్యగారు నున్న నోటినుల పద్ధతివలన ప్లేగుగోగము నిరోధింపబాలవలయు, దానివలన ప్రమాణీకులకు అలస్యమగుటయే కాని తక్షణ యోగ మేమియు లేదనియు, ఈ నోటినులపద్ధతి రయుప్రమాణీకులయెడలనే ప్రత్యేకముగా నుపయోగించబడ నాలుప్రమాణీకులను జేయువారి కిది యుపయోగించడము లేదనియు, ఈపద్ధతి లేకపోయినందువలన నోకికి హానికలిగి నుతియొకటికి హానికలుగకుండునా? యనియుచుగూ, ప్రస్తుత పద్ధతులను రద్దుచేయుటకైనను, కాక కొంతవరకు సంస్కరించుటకైనను గౌ. అయ్యగారు విరమించిరి.

గౌ. డాక్టరు నాయకు.

ఈతీర్మానమును గౌ. డాక్టరు నాయకుగారు అనుకరించిరి. పూర్వమునుండిన పాతముద్రలను పద్ధతికంటె నిజ లాభకరమనియు నుకరమనియు తలచి, గవర్నమెంటువారు దీనిని అనుమతించి తెచ్చిరినను, కొలదిపాటి భేదమేమియు కలదికలెడినందున నుపయోగముగాని, మొత్తముమీద చె. జను కూడ అనుకరించుటయు, ఈ కొత్తపద్ధతిని రద్దుచేయుటయే తమయభిప్రాయమనియు గౌ. నాయకుగారు ముచ్చటించిరి.

గౌ. సర్వనరసింహయ్యగారు.

ప్లేగుగోగము ఒకజిల్లానుండి మరొకజిల్లాకు వ్యాపించునపుడు జేయుటకు నిపుడున్న పద్ధతితో కేవలము పద్ధతియొక్కటియే తగును, గోగవ్యాధియు అపుడే యుట శ్రేయస్కరమని తలచుచున్న ప్రస్తుతపద్ధతివలన స్వల్పకష్టము లేనయిన నున్న నోటికేనే యోగ్యులగు వలయుననియు, నిపుడేనా కొంచెములస్వల్పమగుననుచున్నదానినో ఈవిషయమున బని చేయుచున్న లోకము ధందు గుమాస్తాల సుఖ్యులు చెప్పించు విషయముగోరింప నగుచుగాని, యసలుపద్ధతికే గద్దుచేయుటకు నుపయోగము లేదనియు చెప్పి, తీర్మానముగోరి మేకిధనింప బాలవని సర్వనరసింహయ్యగారు తెలియబరిచిరి.

గౌ. కేశవపిల్లగారు.

ఈపద్ధతి ప్రభావంబుగా నున్నదని తామిదిగో తెన్ను మారులో నూదింది యెన్నుచున్నామనియు, ఇన్నివిధముల గానియు పాటుకొనుట ప్రత్యక్షముగా జరుగుచున్న గవర్నమెంటు వ్యాపిపద్ధతినిమానివేయకుండుట బాగాలేదనియు చెప్పి గౌ. కేశవపిల్లగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

గౌ. సర్. కేశవపిల్లగారు.

క్రొత్తపద్ధతినియారంభించి యొకసంవత్సరముపూర్తిగా నయిన కాఁకమున్నే, దానిని సంస్కరింప జూచుట తొందరవాదులు తెలియ జేయుననియు, దానిపాఠకబాధకములు బయల్పడుటకు నుతిగొన్నివత్సరములు గడువ నీయవలయుననియు, పద్ధతిలోపము గాక యితరయిబ్బందులే వైన నున్నయెడల దానిని సంస్కరించుట మంచిది కానిపద్ధతికి మారుకొనకమును క్రేసుస్కరము కాదనియు చెప్పి గౌ. కేశవపిల్లగారు తీర్మానమును తిరస్కరించిరి.

గౌ. నరసింహయ్యగారి జవాబు.

గవర్నమెంటువారి తీర్పును మాటాడినవారి మాటలవలన తమతీర్మానముయొక్క ముఖ్యార్థము లేవియుకూడ చెట్టుచెదరలేదనియు ప్లేగుగోగవ్యాధివలన వారింతులకై యామాత్రపు పిలువకపోయిన బాగుండదనుటయే కాని, యీ పద్ధతి మంచిదా చెడ్డదా, కష్టకారణమగునా కాదామనుచు మధ్యమార్గము గవర్నమెంటువారిలో చిందిన లేదనియు నరసింహయ్యగారు చెప్పగా

గౌ. కేశవపిల్లగారు.

ప్రస్తుతపద్ధతియొక్క, ఈపద్ధతి వైద్యశాఖాధికారి యగు సర్జను జవరలుగారి సలహామీద అయ్యగారు వెట్టబడినదనియు, సదరు సర్జనుజవరలుగారి మాటమీద గవర్నమెంటు వారికి నమ్మకముకలదనియు, తీర్మానములోని సలహాను అచరణీయముగా లేదనియు చెప్పి చర్యనుచుగించిరి.

తీర్మానము విషయమున సభవారి యంగీకారమును కోరగా ౧౮ వోట్లు అనుకూలముగాను ౨౧ వోట్లు ప్రతికూలముగాను వచ్చెను.

మట్టలగుల్లు నభ్యాసము.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు మట్టలగుల్లు నాచారమునుండి బడిబాటరను సంక్షేపించి, యాయాచారమును మార్పించుటకు తగు ప్రయత్నములు చేయు దని యొకతీర్మానమును సమర్పించుచు నున్నందున తమకుకలదని యిదిరకు తెలియబరచివారు. కాని శాసన సభయొక్క యుపాధ్యక్షులు అట్టిట్లు నొకదానిని సమర్పించిన నున్నదని యిప్పుడు తెలిసినది కావున, ఆ తీర్మానమును సమర్పించుచుకొందు మని సభవారిని కోరిరి. సభవారి యిట్లుగొనిరి.

నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్య.

గౌ. ఎ. ఎన్. కృష్ణారావుగారు.

ఈక్రిందితీర్మానము సమర్పించిరి:—“మన రాజధానిలోని మునిసిపాలిటీలలో నుండు ప్రజలకు నుతియుగాను తప్పని సరిగాను ఆరంభవిద్యనైన నిమ్మటకు సదరు మునిసిపాలిటీ సంఘములకు తగిన అధికారసదుపాఠములను కలుగజేయుదని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.”

ఈ తీర్మానమును సమర్పించుచు నిర్బంధోచిత ప్రారంభ విద్యను గురించిన విషయమునంతయు గౌ. కృష్ణారావుగారు సాకారముగా విమర్శించిరి. 1868 సం॥ క్రొత్త పద్ధతి మొదలు ఇట్టివల 1906 వల ౪౦ వల గవర్నమెంటు ప్రకటనమువరకు మధ్య నీవిషయమున జరిగినవర్తన ప్రతిచర్యలను మనోనియాభిప్రాయములను నుదాహరించిరి. ౧౮౧౧ సంవత్సరములో కీ॥ గోకలేగారు మన భారతవర్షమున కంతకును జెందునట్టి విల్లు నొకదానిని సామాన్యజనభావ సమర్పించుటకు పూనుకొనిరి. ఆయనపాదనము బాలోచించుటకు ఇండియాగవర్నమెంటువారియొక్క నిర్ణయము. పిమ్మట స్థానికప్రభుత్వములవారి మొక్కయు, స్థానికవిద్యాశాఖాధికారియొక్క అభిప్రాయములను ఆహ్వానించిరి. మన రాజధానియందలి ౬౮ మునిసిపాలిటీలలోను గల ౩౧ మునిసిపాలిటీలు ఆయనకు లక్షగా జవాబిచ్చెను. మొత్తముమీద ౨౮ జిల్లా బోర్డులకును ౨౦ బోర్డులు నిర్బంధోచితారంభవిద్య కావలయునని తెలియబరచినవి. మన దొరతనమువారును, మన విద్యాశాఖవారును కూడ అనుకూలముగానే వాగ్దానము చేయుపాదనము వెంటనే ఆచరింపవలయునని నొక మునిసిపాలిటీలు అందువలన తగిన స్థలములని వాగ్దానముచేయుచు మునిసిపాలిటీలలో నూటికి ౧౦-౧౫ వోట్లను విద్యాభ్యాసమునూర్చునూ- కావున మొకటి యిట్లు మునిసిపాలిటీలలోని వారికేకని నిర్బంధ పద్ధతిని అయ్యగారు వెట్టబడునను, ఇప్పుడు అయ్యగారు మునిసిపాలిటీల అభ్యుదయకారము అసంభవములకు నిర్బంధ విద్యా పద్ధతిని అయ్యగారు వెట్టబడు తగిన అధికారము లేదు. మునిసిపాలిటీల అధికారమును కలుగజేయుచుకొనక శాసనము వెంటనే మంజూరు కావలయును. ప్రస్తుతమున కొక మునిసిపాలిటీల అభ్యుదయకారములోనినూర్చునూర్చునూ, రాబోవు నీ అభ్యుదయ నీవిషయమున నొక మునిసిపాలిటీల బోర్డులకు యెంతయు ముక్తమగును ఇట్టి పద్ధతి నిర్వహించుపయోగంపవలయునను కోరిక యిప్పుడు లేదు. అయ్యగారు ఈపద్ధతి యుచితమగునా కాదా మనుష్యమునను మూత్రము భేదాభిప్రాయములందుబోరు. కావున రాబోవు చట్టములో ముక్తమయ్య బోర్డులకును, పిమ్మట బాలికలకును తప్పని సరిగా విద్యనీయవలయునను మరల నొకదానిని బోర్డులకును గాత మని గౌ. కృష్ణారావుగారు పరస్పరించిరి.

గౌ. డాక్టరు నాయకు.

ప్రతితీర్మానమును గౌ. నాయకుగారు బలపరచిరి. మద్రాసు కార్పొరేషను విషయములు తమకు బాగుగ తెలియునగాన దానివిషయమై యెక్కుడుగా గౌ. నాయకుగారు

ప్రసంగించిరి. మద్రాసు కార్పొరేషనులో రిటీసు మోడల్ నున్నట్లును కొన్నిటిని స్థాపించ బూనినాను. చెన్నపురిలో 28650 బాలుకును, 28600 బాలికలనుకలరు. బాలికలముటు ప్రస్తుతమునకు నటుండనిచ్చి, బాలుకైనను సరిపోవు నున్నట్లును స్థాపించవలయునని నొక గృహనిర్మాణాది ఆరంభకర్తయొక్క మాటలను, తరువాత ఆ నున్నట్లును నిజమైనట్లుటకు నేటికేటకును అలక్ష్యము కాలవని యుండును. విద్యా వ్యాపనము యిప్పుడుగా చాలకుల సౌకర్యాగము గనుక విద్యావిషయములకు ఖర్చులలో నూటికి 60వంతులు గవర్నమెంటువారి భరింపవలయునని కీ॥ గోకలేగారు నూర్చించి యున్నారు. ఈ ప్రకారము లెక్కనాచివనో మనదొరతనము వారు ఆరంభకర్తయొక్క ౧౦ లక్షలను, పిమ్మట నేటికేటకు ౧ లక్ష ౫ వేల మాత్రములను భరింపవలసి యుండును. కావున ఈవిషయమునుసమర్థించుకొని యుగవర్తన మెంటువారి స్వాధీనములోను, ఇష్టమువలెను నున్నది. ఇంతటి పెద్ద మొత్తములతో కూడుకొనిన ప్రతిష్ఠాపనములను నుపక్రమించుటకు స్థానిక సంస్థలు అసామాన్యముగా బూనుకొనబాలవు. కాని యీసామర్థ్యమును నొక్కవత్సరముననే తీరిపెంప నక్కరలేదు. అప్పుడప్పుడు వనిసాగుచుండగా నీయవచ్చును. అయ్యగారు, మొట్టమొదటనే గవర్నమెంటువారు తమ సానుభూతిని తెలియబరచి ధనసాహాయ్యము చేయుమని వాదనమునిచ్చినచో కార్యోపక్రమమునకు అభ్యంతరముండదుఅని చెప్పి నాయకుగారు విరమించిరి.

గౌ. జి. ఛాచ్. స్టోనుగారు.

గవర్నమెంటువారి తీర్పును జవాబునిచ్చుచు గౌ. స్టోనుగారు తీర్మానమును ప్రతికూలముగా మాటలాడిరి. ఈపాదకులకు శ్రీ యుక్తకృష్ణారావుగారు మనదొరతనమువారి విషయములను చెప్పవలయు వాస్తవములు కావు. గోకలేగారి విల్లువిషయమై వాగ్దానమును మునిసిపాలిటీలలో నిర్బంధవిద్యను వాగ్దానమునకును విషయ దొరతనమువారు వాగ్దానియుండలేదు. నిర్బంధ పద్ధతి సమర్పించినచో నచ్చ ముండబాలవనిమాత్రము అప్పటి గవర్నమెంటువారు వాగ్దానియున్నారు. స్టోనుగారి స్వంత అభిప్రాయము మెటులుండినను ఈతీర్మానమును తిరస్కరింపుదని గవర్నమెంటువారు అడిగిరి. మునిసిపాలిటీలలోనుండు ప్రస్తుతవిద్యాధిదాతాభాగా నిర్బంధపద్ధతి మీదనుండుపడినట్లే యున్నది. నూటికి 60 కాక 70 వందలబాలుకు విద్య సభ్యునించుచున్నారు. వల్లెటి గాగ్గములకును మునిసిపాలిటీలకును భేద మేర్పరచి శాసనమును చేయునను యుచితముగాలేదు. నుతియు నీవిషయమున వలయునను నిష్పత్తిగో వెచ్చించుట దొరతనమువారికి వలనుపడదు.

గౌ. రామానుజాచార్యులుగారు.

దీని కుంభకోణపు మునిసిపాలిటీకి చేర్చెనుగనుక అచటిస్థితిని జెప్ప మతీర్మానమును తిరస్కరించిరి. నిర్బంధవిద్యను స్థాపించినచో తమమునిసిపాలిటీలోనిపుడున్న ప్రజాసాహాయ్యములకు పాతకాలము ముగించుననియు, వానికొకట నిదివరకున్న పన్నులకంటె అధికపన్నును విధించుట ముక్తముకాదనియు, నిర్బంధ విద్యావిధానముయొక్క అధికవ్యయభారము వంతను గవర్నమెంటువారి విధింపగలగలదునని ఈ యుపపాదనము అచరణీయము కావలదనియు చెప్పి గౌ. రామానుజాచార్యులుగారు ముగించిరి.

గౌ. నరసింహయ్యగారు.

గ్రామములందు అజ్ఞానము ప్రబలియున్నదనియు, దీనిని తొలగింప వావత్వకరమనియు, అయ్యగారి నిర్బంధ విద్యావిధానమువలననే నెరవేరగలదనియు చెప్పి గౌ. నరసింహయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

గౌ. రామానుజునింగారు.

గౌ. రామానుజాచార్యులుగారు వచించిన యభ్యంతరములన్నియు తమకగోచరములుగా నున్నవనియు, ప్రస్తుతమున గవర్నమెంటువారిని కోరున జేయగా నిర్బంధ విద్యావిధానముయొక్క శ్రేష్టతను గమనింప నుటయే యనియు, గౌ. స్టోనుగారు చెప్పిన యభ్యంతరములను గవర్నమెంటువారు సానుభూతి మనస్సులను సమర్థించి, నిర్బంధ విద్యావిధానమును నిర్ణయిత స్థానములందు మాత్రమే ఆచరణలోనికి దీసికొని వచ్చునట్లు గవర్నమెంటువారు తీర్పును చేయవచ్చుననియు చెప్పి గౌ. రామానుజునింగారు ముగించిరి.

గౌ. కర్మగారు.

గౌ. స్టోనుగారి వచనములను విమర్శించుచు ప్రస్తుత తీర్మానములోని ముఖ్యార్థములు బాగుగ గురింపబడ లేదనియు గౌ. రామానుజాచార్యులుగారు కూడ తీర్మానమును బాగరూకతతో పరిశీలించలేదనియు చెప్పి, ప్రస్తుతపు మునిసి

పాలిటిల అప్పుడు సవరణ చేయబడి కొక కొత్త మార్పు ఉపపాదించబడుటకు సిద్ధమైనాను ఈ సమయములో మునిసిపాలిటిలకు విద్యా వ్యాపన విషయముల కొంత చూపునీయగలిగి ఈ మార్పును వారికి కావలసిన సమయముగా కల్పించుటకు ఈ తీర్మానము ప్రయత్నించబడినది. ఉపపాదకులకు కృష్ణ రావు గారి యుద్దేశమును స్పష్టముగా తెలియజేసారు. దీనికి రెండు ఆ భ్యంతరములై మొదటి నుండి యానూచించబడినది. ఒకటి ఆర్థికము, రెండవది రాజ్యాంగ విషయము. దేశవాళ్యమున బట్టి ప్రస్తుతములో నింకటి స్వయం కారణమును నుపపాదనమున కార్యకలాపమున నుపక్రమించనగునా యని యడుచుచును. కేవల కార్యకలాపమున ఈయన పాదమును స్వీకరింపుటకు యిప్పుడు కోరుటలేదు. అంతటి ప్రధానోద్దేశమును గవర్నరు మొట్టమొదట నిర్ధారణగా ఆమోదించి తిరిగి ఆంధ్రీయ చాటును ఇకను రాజ్యాంగ విషయములకు సంబంధమున్ననో, పాశ్చాత్యభివృద్ధిని నివట ప్రతిష్ఠించినవో కష్టములకు కారణముగు నేమో యని యడుచుటకు మనముకాగా పాటింప నక్కరలేదు. అది నిర్ణయించి వేరే చెప్పనక్కరలేకయే యందలును విశ్వసింప గలరు. మున్నందు మునిసిపాలిటిలలో నే ఈ యుపపాదనము కేవల ఆచరించవలయు ననుటకు, గ్రామవాసులకు మునిసిపాలిటిలవారు అదృష్టవశాత్తూ నుండునని తలచి యట్టి ఏర్పాటును నిపుడు కోరుచున్నాము. ఆర్థిక విషయములకు అభ్యంతరము చుట్టచుమైనదిని అదభయము నెరుంగుదుము. కాని ప్రజాభిప్రాయమును లక్ష్య పుచ్చుకొనుటకును, నిర్బంధ విధానమును వాచరింప నిచ్చునని మునిసిపాలిటిలవారు చాటులేదని యీ యుద్దేశమును కదలకొననగుననులేకంద కావలసిన సమయములకు చాటును విచ్చుటకును గవర్నరు మొట్టమొదటి తీర్మానము సంగీకరించిన వాడును నని చెప్పి గౌ. సరసింహాశ్రయశ్రీ గారు ముగించిరి.

గౌ. రామచంద్రరావుగారు.

తీర్మానముయొక్క ముఖ్యంశము విశదీకరించుచు గౌ. రామానుజాచార్యులు గారు భ్రమపడినారనియు నిర్బంధ విద్యావిధానముయొక్క భవ్యమునంతయు మునిసిపాలిటిల మీదనే నడగలదని యనుకోవలసివచ్చినయు, అసలు నిర్బంధ విద్యావిధానము జనుభద్రము కావలయుననిచో గౌ. నాయు గారు సూచించిన పద్ధతులమీదనే యది నడువలసి వచ్చుననియు, గాని నాయులకు వదలి మునిసిపాలిటిలవారికి యీ చాటును నిచ్చుటకు గల కారణ మేమనగా కొంచెముకనో గొప్పకనో విద్యాగంధము వెలిగిన మునిసిపాలిటిలవారు ఆవర మైనచో తద్విషయమున కొంత కొంత ప్రయత్నము మోయుటకు సిద్ధపడుదుననియు సమాధానములను జెప్పి గౌ. రామచంద్ర రావుగారు ముగించిరి.

గౌ. సుబ్బారాయశ్రీ గారు.

గౌ. రామానుజాచార్యులు గారిని విమర్శించుచు, శ్రీ యంత ఆచార్యులు గారు తీర్మానమును సాధారణ మనస్సులయి చదివినచో యుండవలయు ననియు, లేక వారేదో 'యేదాలాభముగా' మాటలాడి, వారిమాటలంతగా పాటింపవలసినవిగా నద్దేశించియుండనీయు అందుచేతనే వారట్టి యభిప్రాయముల వెలిబుచ్చినయె చెప్పిరి.

అప్పటికి రెండున్నర గంటలయి వందునను, నాడు కాన్వోకేషను కథ ఉండుటవలనను, అంతటితో కథను చాలించి చురుచుడు శుక్రవారముదినము 11 గంటలకు కథను విలంబించిరి.

నిన్న (28వ తేదీ) తిరిగి కావలసిన సమావేశ మైనది. వెంటనే ప్రభువుగారు అధ్యక్షతకు వహించిరి. ఆయనకు కృష్ణరావుగారు సహాధిపతి నిర్వహించిరి. ప్రారంభవిద్యా తీర్మానము గురించి, తిరిగి చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

శ్రీ ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు.

నీ తీర్మాన సందర్భమున మాటాడుచు భవరతులు ఎవరి ప్రేక్షకులకు రేపటికే చూపు కొంఠురు కాని వీరవారికి దొరతనమువారి సాహాయ్య మనసమయి చెప్పిరి. విద్యాభివృద్ధికి తగినంత ధన సాహాయ్యముచేయుట దొరతనమువారికి విధ్యుక్త భర్తయు. విద్యను నిర్బంధముచేయుట కొక మునిసిపాలిటికి సామర్థ్యము లేక పోవచ్చును. ఇట్లు చేసిన గాని కల్ల కాదని దానిని బలవంత పెట్ట నక్కరలేదు. ఇట్లు మునిసిపాలిటిలకు తమ ఆధికారము నందుచు ప్రదేశములలో పన్నులు వసూలు చేసికొని విద్యను నిర్బంధము చేయుటకు అభ్యంతరముండ కూడదు.

రెవెన్యూ పిట్టెండింగు గారు

కృష్ణరావు గారి యుద్దేశముతో తమ కౌతలము సాచు భూతి యున్నదని వీరు చెప్పిరి. కాని నిర్బంధించి ప్రారంభ విద్యను సాహాయ్యము చేయ వలసినదని తీర్మానము యొక్క ఉద్దేశము. ఇందుకు వారేమి సాక్ష్యము కావలెను. దొరతనము వారింతగృహమును భరింప జాలరు. చెప్పితిమి మునిసిపాలిటిల వారు 1 1/2 లక్షలరూపాయలను విద్యాభివృద్ధికి ఖర్చు పెట్టిన యెడల మునిసిపాలిటిల సాహాయ్యముగ దొరతనము వారు 3 లక్ష లియ్యవలసి వచ్చును. ప్రజలు పెట్టుకొనిన పాత కాలము మున్నగు వారికి ప్రస్తుతము దొరతనము వారి కేమియు చేయుట లేదు. జీవనము జరుగుట కైదు సొమ్ము లేదు. దొరతనము వారి తీర్మానము సంగీకరించినయెడల, ప్రజలు పెట్టుకొనిన పాతకాలము సాహాయ్యముండనే యుండదు. అందరకునానికి చాల నష్టము కలుగును.

సరసింహారావుగారు.

తీర్మానముతో సంబంధములేని చెప్పితిమి కాన్వోకేషను మంబంధించిన విషయములను తీసికొనివచ్చి వ్యవహారములను చింతించందర చేసికొని వీరు నెలవిచ్చిరి. దొరతనము వారి తీర్మానమును అంగీకరించినయెడల మునిసిపాలిటిలేమి దొరతనము వారి కేమి 3 లక్షల రూపాయలను భరింపవలసి యుండును. మునిసిపాలిటిలలో 2 1/2 లక్షలనుండి యున్నారు. పాతకాలము పెట్టి చుట్టకొనునారు వీరులో నూటికి పదిహేను వంతులుండి నను లక్ష 50 కేలనుండి లేవచ్చును. వీరిలో 12,000 కేలనుండి ఇప్పుడు చూపు కొనుచున్నారు. తక్కిన 118,000 నుండి విద్యాపాఠ్యములు చేయవలసి యుండును. తల ఒకటిరూ 6-12 లు ఖర్చు అగును. ఇట్లు లెక్కచేసి కొనినయెడల, 3 లక్షలు కావలయునని లేవచ్చునని ఇందులో సగము సొమ్ము ప్రభుత్వము వారిచ్చినయెడల తక్కినది మునిసిపాలిటిల భరింపవలసియుండును. ఈ మాత్రపు సొమ్మును తెచ్చుకొను ఆధారము మునిసిపాలిటిలకు వుండునని రాజుగారు నెలవిచ్చిరి.

సర్ హోల్లెస్టు అర్థుగారు

వీరు దొరతనమువారి పక్షమున సమాధానించుచు, "ధనసాహాయ్యముచేయు విషయమే దొరతనము వారి కలంబించిన పద్ధతిని నిర్వచించవలయును నాయుగారు కోరిరి. కాని ఇక్కడి స్థితిగతులకును ఇంగ్లాండు లోని స్థితి గతులకును చాల తారతమ్యము కలదును, సొమ్ము ఆరభించుచో దొరతనము ఇంగ్లాండులో పన్ను విధించుకొను ఆధికారమున్నదియు, రాజధాని దొరతనముల కట్టి యధికారములు లేవనియు, వందుచేత ఫలార్జితములను లబంధించెదమని ముండుగ నిర్ణయించి చెప్పబడుట వీలులేదనియు, నడిచిరి. కాన్ని సంకల్ప రములనుండియు చెప్పితిమి దొరతనము వారు విద్యాభివృద్ధికి చాల సొమ్మును ఖర్చు పెట్టుచున్నారు. ఇప్పుడిప్పుడు సొమ్ము చాలదు మరొకసా మియ్యవలసినదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి గ్రామము వారేమియు తగిన వాగా నను చేయలేదు. ఇప్పుడే వీరు చూపుట దొరతనము వారు చూచుటకు సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. జీతమిచ్చుకోలేక ఎవరును పిల్లలకు చూపుచున్నందుకొకటికొకటి పడుచు వీరలలో కొందరికి ఇబ్బంది కలుగుచున్న మాటజయు పిల్ల వారిని బడికి పంపించుటవలన వా నగురూపాయల పనిచేసి తెచ్చుటకు వీలులేదు. అందుచేత కొందరు పిల్లలనుబడికి పంపుటకు సామర్థ్యము దొరతనము వారిచ్చుకొనినది ఒక సభ్యులకు నుదియొకరు ఇంకొకలగునను చెప్పిరి. విద్యను నిర్బంధముచే యుటకు పెట్టె అవ్వకును బట్టి ప్రాప్తమైన చేయుట చుంచినది ప్రాప్త గారి యభిప్రాయము జవాబుగా నయ్యెను; విద్యను అంతరించునో నోచేయలేదు. ఈ కారణము వలన తామీ తీర్మానము సంగీకరింపజాలమని ప్రాప్త గారు నడిచిరి.

సరసింహా అశ్వరుగారు

తీర్మానములో "సవరణ" ఉపపాదించుటకు సరసింహా అశ్వరుగారు ఆశ్చర్యముతో గా అంగీకరించుటకు వీలులేదని గవర్నరుగారు చూపించెనని.

కృష్ణరావుగారు.

వీరు సమాధానము చెప్పుచు, దొరతనము వారి సందర్భమున చెప్పిన సంగతులవలన తమకు ఆకాభంగము కలిగినదని నడిచిరి. ఈచిత్, నిర్బంధవిద్యను సామ్యకడనుండి వచ్చును, దీనికి కొంతసొమ్ము నడుముగ ఖర్చు అగును. ఆసొమ్ముకు భరించుటకు మునిసిపాలిటిల లెంతవరకు సాహాయ్యముచేయవలయును, దొరతనము వారి సహాయము చేయుదని యనుకోవచ్చును ఈ సంగతులు నిర్ణయించబడవలయును. విద్యను ఉచితముగను తెచ్చునగునను చేయుట మునిసిపాలిటిల ఆప్తలో నొక మంశమును చేర్చవలెను. నిర్బంధ విద్యాభివృద్ధి మంచి

చెడ్డలకు తెలిసికొనవలసియున్నది. ఈమంచి చెడ్డలు నిర్ణయించుటకు మునిసిపాలిటిల నెందుకు నిర్దేశించబడినవని యడగవచ్చును. గ్రామములో కంటే దీనికి మునిసిపలు పట్టణములో నెక్కువ గుఱువున్నది. తీర్మానము సంగీకరించినచో ప్రజలు పెట్టుకొనిన పాతకాల భవసాహాయ్యమును కలుగదు.

శ్రీ హెచ్చిస్టోను గారు.

కొంత కాల జరుకు విద్యావిషయములకు ఖర్చులను తగ్గించవలసినదని విద్యాభివృద్ధికి దొరతనము తెలిపినదనియు, ఏదైన కొంత సొమ్ముగడల యెడల, పిల్లలకు కట్టుటకు, అభివృద్ధిచేయుటకును వినియోగించబడునని స్పష్టముగా నుడిచిరి.

చాల మంది తీర్మానమునకు ప్రతిపూలముగ నుండుటచే ఒడిపోయినది.

ఆయుర్వేద వైద్యము.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణ రావుగారు.

"ఆయుర్వేద వైద్యమును పోషించు పరచి కృద్ధి చేయు నిమిత్తము సవరణాత్మక విషయములకు సాకల్యముగా బలభోధించుటకును పునః విమర్శమును జేయుటకును నుత్తరము ఈ సంఘమునారు చ్చారు."

మూడు కోటల క్రిందట ఆయుర్వేద వైద్యమును గురించి కథలో పూర్తిగా చచ్చింప బడి నందున వీరు వై తీర్మానము నుపపాదించుచు కొద్దిగనే మాట్లాడిరి. ఈ విషయము గా సవరణలో 1913, 1914 వ సంవత్సరములలో ప్రస్తావించబడినది కాని కారణాంతరములచేతపున తీర్మానమును దొరతనము వారి సంగీకరింపలేదు. గతసంవత్సరము తీర్మానము నుపపాదించి నిర్ణయముచే ఏవో కష్టములున్నవని కనస్పాని ఆయ్యరుగారికి ఆయుర్వేద వైద్యమువలన వందలకొడి ప్రజలు ఉపకారముగ నున్నది.

శర్మగారు

ఆనందము. వి. ఎస్. శర్మగారి తీర్మానమును బలపరచిరి.

నాయుగారు

తన వాత నాయుగారు చూచుచున్నందు, కడకు విషయములకు సాకల్యముగ, విమర్శించవలసి వచ్చినయెడల కారిత కాన్వోకేషన్లమీ, అరతుకాన్వోకేషన్లమీ, కోగ నిదాన వైద్యమును చరియెందరో వయ్యుజ్జేతలు కావలసియుండుననియు, ఇట్లు చేయుటకు చాల పరిశ్రమయు కారలయు ననియు, పునోధానము తగిలాలాభముండదనియు వైద్యుడికిన్నో మూలకల పెట్టెపయోగించవలసి ఆవిషయ పునోధానమైనయెడల, తీర్మానమును దొరతనము వారి సంగీకరింపవచ్చుననియు, చెప్పి తీర్మానము విస్తృతముగ నుండుటకై ఆయుర్వేదవైద్యమును పదమూడు బడులుగ హిందూజాతము లోని మూలకల తత్వవిచారణమును పదమును చేర్చవలసినదని కోరిరి.

విలస్మరమిశ నాయుగారు.

వీరు నాయుగారి సవరణను బలపరచిరి.

కార్మ్యుగారు.

వీరు దొరతనము పక్షమున సమాధానము చెప్పుచు పిల్లల నెలవిచ్చిరి. చునమూలకలను సంబంధించినయెడల చూచుటకు ఉత్తమపు చేయవలసినదని నాయుగారు రిరి. సంస్కృతములోని వయ్యుగ్ర భావలకు వ్యాఖ్యానములను (వాయిచవలసినయెడల కారలసినంతవని యున్నది. ఈ పని చేయుటకు గొప్ప విద్యాంసును కావలెను. వారికి కమర్షిజానము, సంస్కృతజ్ఞాన ముండవలెను. విమర్శనాత్మక మైన నుండవలయును. అట్టిపండితుడు దొరకైనయెడల, దొరతనము వారు వారికి సాహాయ్యము చేయుచును. వస్తువుల దీపికకు మొహిదీను పెరివ గా కొక గ్రంథమును వ్రాసిరి. కాని వారు తలపెట్టినపని పూర్తికాకమును వే స్వర్గస్థులైరి. నాయుగారు మునిసిపాలిలు చేయుటకు వస్తుతత్వవిపులుట కావలెను. అట్టి వారిప్పుడు దొరకను, అట్టివారు దొరకైనయెడలనే దొరతనము వారాజులించెదరు

రామ అశ్వరుగారు.

మూలక తత్వవిచారణ ఆయుర్వేదవైద్యము కావలసినది వీరు చెప్పిరి. వైద్యకాన్వోకేషన్లను మునిసిపాలిటిల కేవలయును.

అశ్వరుగారు.

దొరతనమువారికి తీర్మానపు టుద్దేశమునందు సాచు భూతి కలదనియు, కాన్వోకేషన్లను చెప్పిన సంగతులను విన్న తనవారే తీర్మానము నుపపాదించుచునని వాగుండుననియు సభాభ్యుత్సాహము గవర్నరుగారు రిరి.

(10 వ పేజీ చూచుము.)

అంధభ్రష్టశాస్త్రవిమర్శము	3
చెన్నపల్లిశాసన నిర్మాణము	4-5
ప్రధానవ్యాసము	
నిర్బంధోచితవిద్య	6
బిట్టు, స్థానికవాస్తవము	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రవాదము	8-9
కృతాంతములు	10
ఇంగ్లీషు తీర్మానములు	11-12-13
నూతనముల సమ్యక్త్రాసానుకేమ, హామోద బుట్టకేసు	14

ఆంధ్రపత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 27-వ తేదీ

శనివారము

నిర్బంధోచిత విద్య.

మా శాసన నిర్మాణ సభయందలి మన ప్రభుత్వకక్షపు సభ్యులు ఒక్కడొక్కడయితే తీర్మానము విషయముననే గంభీరముగా నభిప్రాయము లిచ్చుచుండిరిని తలంచితమి నిర్బంధోచిత విద్యా విషయమునకూడ మన యధికారసభ్యులు అధికార సభ్యుల తీర్మానముల సభ్యులు చేసికొనజాల రనియో చేసికొన నొల్లరనియో తోపింప జేయుట శోచనీయము. 1911 వ సంవత్సరమున గోకలే గారు ఇండియా శాసన సభలో నిర్బంధోచిత విద్యావిషయక తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుటయు ఆ మహాదేశ భక్తుని కందుకొంటు ఆ సేతుహిమా చలముగ నీ విషయమున మోగుటయు ప్రజలు మాత్రమే కాక జిల్లా బోర్డులను నగరపాలక సంఘములును విశ్వవిద్యాలయములును ఆతనియుప క్రమము నామోదించుటయు అప్పటి ఇండియా శాసన నిర్మాణ సభలోని విద్యాశాఖాసభ్యుడగు సర్. హార్లోల్డు బట్లగారు ఈ విషయమున స్థానిక శాసన నిర్మాణము తగియుండునని వాక్రుచ్చుటయు లోక మెఱిగియే యున్నది. నిర్బంధోచిత విద్యాపద్ధతి ప్రజావభోధమునకు ప్రథమ సోపానముగా నాగరక రాష్ట్రము లన్నియును సంగీ కరించి యున్నవి. మొన్నటి సాయంకాలము సర్. హార్లోల్డు ప్రాల్మగారు ఏ జర్మనీ విజ్ఞాన విస్తార మునకు నునికిపట్టని చెప్పి ఆ దేశమునకు పట్టి యుండు నున్నాడ స్వార్థపరత్వము నశించి విజ్ఞాన సారస్వము లోకోపయోగార్థము నిలుచును గాక యని మహాపూర్వముగా కోరిన ఆ జర్మనీ నిర్బంధోచిత విద్యకు నెత్తిన యదాహరణము. సా శ్చాత్త్య దేశములకు పనికి వచ్చునది మనకు పనికిరాదని ఈ విషయమున నాక్షేపించుటను మీలులేదు. మన దేశములోనే బరోడా సంస్థానమున నీ పద్ధతి నెలకొని విజయ వంతముయి యున్నది. మైసూరు సంస్థానమునను నిట్టి పరిస్థితియే కానవచ్చుచున్నది. స్వదేశసంస్థానములలో బనికవచ్చు పద్ధతులు ప్రక్కననుండు బ్రిటిషుపరగణాలలో పనికిరావని యెవ్వరును ననజాలరు. ఇంతియే కాదు. మన విద్యాశాఖాధికారి గారగు ప్లానుగారు నిర్బంధోచిత విద్యాపద్ధతి యపసరమని తలంచు గణముననే చేయున్నారు.

మన శాసన నిర్మాణసభలో పాదిరీపక్షము వారగు గా॥ పిట్టాడ్రీగుగారు తాము నిర్బంధోచితవిద్య కావలయును ననువారలే యనుటను విశదపరచి యున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో గా॥ అమంచర్ల కృష్ణారావుగారు తెచ్చిన తీర్మానము త్రోసివేయ బడి యుండుట చిత్రముగా కన్పింపకమానదు. వారి తీర్మానము నగర పాలక సంఘములవారు నిర్బంధోచితవిద్యా పద్ధతిని ఆ యానగరములలో నెలకొల్పుటకు వానికి సభికారము నిచ్చుటకు తగిన ఏర్పాటులు ప్రభుత్వమువారు చేయవలసినది యను సంతమాత్రముదియైయుండినది. వ్యాప్తిగరపాలక సంఘములకు మాత్రమే. నేడే ప్రారంభోచిత విద్యను అన్ని నగరపాలక సంఘములును అవలంబించవలెనను నిర్బంధము లేదు. ప్రభుత్వమువారు ఇంత ద్రవ్యసహాయము చేయవలయును. అంత ద్రవ్యసహాయము చేయవలయునను ప్రశంస లేదు. ఈతీర్మానము తలపెట్టినది యేమనగా? ఏనగరపాలకసంఘము గాని తాను వైచుకొను పన్నుల మూలముగా వైననేమి ప్రభుత్వము వారు దయచేయు గ్రాంటుల మూలముగా నేమి మరి యితరవిధముల నేమి తన యధికారమున నిర్బంధోచిత విద్యను నెలకొల్పుటకు సిద్ధపడునని దానికి అట్టి నెలకొల్పుటకు శాసనాధికార ముండవలయు ననుటయే. ఈతీర్మానమునైనను కృష్ణారావుగారు నేపథ్యసికాని పచ్చుటకువానే కారణమునిచ్చి యున్నారు. నగరపాలక సంఘములకు సంబంధించిన శాసనము త్వరలోనే సవరణ నందనున్నది. ఆసవరణలు జరుగునప్పటికి ఈతీర్మాన మంగీకృత మయినయెడల ప్రభుత్వము నారు మాత్రన రూపమును దాల్చు శాసనములో నొకనూత్రమును జేసి నిర్బంధోచిత విద్యను పురపాలక సంఘముల వారు నెలకొల్పుటకు వారికి శక్తులనిచ్చుట సులభతరముగా నుండును. ఈమాత్రపు టుపక్రమము ప్రభుత్వాధికారులకు బోధపడి యుండజాలదని మే మనుకొనియుండ జాలము. విద్యా శాఖాధికారి ప్లానుగారు పురపాలక సంఘములకు నీయధికార మిచ్చినయెడల పురములలో నే నిర్బంధోచిత విద్యకు నెడము కలుగుననియు సందుకు నగు ప్రచారణ వ్యయము మొక్క లాభము గ్రామసమీప వారికి చెందకపోవు ననియు వాదించిరి. ఒకటి నిచ్చిన రింకొకటి దానిఫలము కలుగదుగావున నెవ్వరికిని నియ్యరాదనుట యెట్టివ్యాయమో ప్లాను గారాలోచింప కుండుట ఏచారకరము. ప్లానుగారు మరియొకమాటకూడ చెప్పిరి. తమశాఖలో వ్యయమును కొంతకాలము వరకును తగ్గించవలసి నదని ప్రభుత్వమువారు తత్తరవిచ్చి యున్నారు! తీర్మానమునకును దీనికిని గల సన్నిహిత సంబంధ మేమియో దెలియలేదు. సర్ హార్లోల్డు ప్రాల్మగారు ఆర్థిక విషయములనే యుపన్యసించిరి. సాశ్చాత్త్య సీమలోని విషయములను డాక్టరు నాయురుగారు తడవి రని చెప్పుచు అచ్చట ప్రభుత్వమువారికి పన్నులు వేయు సభికారము కలదుకాన వారు ఇదమిత్యుని పద్ధతినంగీకరింప వచ్చు ననియు నిచ్చటిరాష్ట్ర ప్రభుత్వముల వారికి అట్టియధికారము లేక పోవుటచేతను ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచ్చుదానము లింత యుండునని నిర్ణయించుట కష్టతమము కావునను తాము

పద్ధతిగా దేనిని అంగీకరింప నయ్యులుగా నుండ లేదని వాదించిరి. నిర్బంధోచిత పద్ధతిని గురించియు విచ్చిక్రముగా జీతము లిచ్చి చదువు పద్ధతులను గురించియు గూడ కొంత విమర్శించిరి. ప్రజలు ద్రవ్య మిచ్చి నేర్చుకొను విద్యయే యుత్తమమనియు నైచ్చిక్రముగా నేర్పించుటే సరి యైన మార్గమనియు పల్కిరి. నొక్కచెప్పినమాత్రమున విషయము సిద్ధాంతమును పోవునని సర్ హార్లోల్డు గారు తలంచుట వింతగా నున్నది. నిర్బంధోచిత విద్యను ఆదర్శముగా నాలోచించుటకు ముందు జీతములతో నేర్పగల యవకాశము లన్నియు నై పోయినవియో యని చూచుకొనవలె నట! ఇప్పుడు తలదండ్రులు బిడ్డలను విద్యకు బంపకుండుటకు కారణము జీతములుగావట! బిడ్డలు చేయుపనికి వారిని వెనుక నిలుపు కొనుచున్నా రట! గా॥ హార్లోల్డు ప్రాల్మగారు నిజముకల్పిరి. అజ్ఞానమున నుండు ప్రజతమకును దేశమునకులు ముందుశాశ్వతముగ కలుగనుండు లాభమును మేలును నెరుంగ లేక యారీతి స్వల్పమును తాత్కాలికమును నగు మిథ్యాఫలము నాశించుటకు జేసియే తక్కిన విషయమాలం దంతలను వైదర్జావార మని చెప్పుకొని ప్రవర్తించి అధికారము వహించు ప్రభుత్వములవారును నాయకులును నిర్బంధమును శాసన మూలకముగా కొనితెచ్చుచున్నారు. ఈ యాలోచన సర్. హార్లోల్డుగారి కేం పారలేదో తెలియజాలకున్నాము. అసభికారసభ్యులకే అభిప్రాయ భేదము లున్ననని పెద్దజేసి దానిమొకకారణముగా దెచ్చి ఎప్పుడును మరవిషయమున తలపెట్టని జపాను నిదర్శనమును నిర్బంధ మంతగా నచ్చట లేదని స్వపక్ష విఘాతముగా కూడ నుపన్యసించుటకు నుపయోగించిన సర్. హార్లోల్డుగారి వాదము నింకను వర్ణించుచుండనేల? కొంద రసభికార సభ్యులును గందాగోళమునకు సహకారులై యుండుట ఏచారకరము. డాక్టరు నాయురుగారు నిర్బంధోచిత విద్యకు ప్రభుత్వమువారు మూసిట రెండువంతులు ద్రవ్యము నియ్యవలసి యుండు రనుచు మద్రాసు నగరపాలక సంఘము యొక్క నిదర్శనము తెచ్చి ప్రభుత్వమువారు మూసుటలు ఇయ్యవలసి యుండునని చెప్పి బెరచించిరి. కుంభకోణము నగరపాలకాధ్యక్షుడు గా॥ రామానుజాచార్యులవారు తాము హెచ్చు పన్ను వేసికొన జాల రనియు ప్రభుత్వమువారే అంతవ్యయమును భరించు నెడల తమ నగరమున నిర్బంధోచిత విద్య నెలకొల్పవచ్చు ననియు నుపన్యసించి మరియొక విషయము వైచిరి. గా॥ పిట్టాడ్రీగుగారు ఏదో ఆర్థికభారము మోయజాలనిది వైబుననియు ప్రభుత్వమువారు నేడుగలవిద్యాలయములకుచేయు సాయమును తగ్గింతురనియు జూసివెనుకంజ వేసిరి. తా మందరును నిర్బంధోచిత విద్యా పక్షమువారైనను తమతమనెత్తులలో నిండిన వేరువేరు ఆలోచనలచే గా॥ అమంచర్ల కృష్ణారావుగారు తీర్మానమునకు మీరు వ్యతిరేకులయి యుండుట శోచనీయము. ఈవిషయమున అందరి చర్యకంటెను అధ్యక్షులయిన గవర్నరుగారి ప్రవర్తనము ప్రభుత్వ పక్షమువారికి నిర్బంధోచిత విద్యనుగురించి యెంత వ్యతిరేకభావ ముండునదియు స్ఫుటపరిచినది. గా॥ బి. వి. నరసింహయ్యగారు సవరణ నుపక్రమింతు

మనగా గవర్నరుగారు అనుమతి ఇయ్యలేదు. ఈ తీర్మానము సగరపాలకసంఘములకు గల శాసన బద్ధములగు శక్తులకు మాత్రము సంబంధించునని విశేషముచేయునట్లు సవరణచేసి యుండిన యెడల తీర్మానమునకు సక్కువ సమ్మతులు వచ్చియుండ వచ్చును. ఫలమేమగుచుండునో కూడ నిష్పాదించెప్ప వీలు లేదు. చర్చయొక్క ఫక్కినంతయును వినుచుండియుకూడ వధ్యకులు అనుమతి మెసంగకుండుట తృప్తికరము కాదు అయినను మన కారవసీయ సభ్యులు ఈ రిప్టండ్చి విద్యావధి విషయమును సమయము చిక్కినప్పు డెల్ల ప్రభుత్వమువారియెదుట బెట్టి వారి మానసముల ద్రిక్పడుదురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

మిత్రమండలి - గ్రీను

ఇటీవల కివనరుప్రభువుగారు గ్రీను దేశమునకు బోవుట మాచమవరు తెలుగుదురు. వారు అచ్చటి ప్రముఖులతోను రాజుగారితోను మాటలాడినారు. ఆ సంభాషణములలో కివనరుప్రభువుగారు కలరూపును స్పష్టముగా విశదపరచినా రనుటకు సందేహములేదు. అట్టి ప్రవర్తనకు సరియైన ప్రత్యుత్తరమే కలిగినదని విశ్వసించబడుచున్నది. నేడు వచ్చిన తంత్రివార్తలను బట్టి మిత్రమండలివారు ఇప్పటి వరకు గ్రీను రాష్ట్రము నుండి విశేషము లేవియును కోరియుండలేదనుట స్పష్టము. గ్రీను రాజు కాంస్టాటెనుగారు మనస్థిమితము లేనివాని వలె ప్రవర్తించి ఒక్కపర్యాయము మిత్రమండలికి సైన్యములనుదించుటకు సనుమతించుటయు అకర నిమేషముననే అనుమతి లేల ఇచ్చితినిని పరితపించుటయు జరిగినదను గాలివార్త ప్రబలుట వలన కాంస్టాటెనుగారు జర్మనుసంబంధు లగుటచే వారి సంగతి గట్టిచేసికొనుట కర్తవ్యమని మిత్రమండలి పక్షమున తమ సేనల కొకప్పుడు గాకున్న నొకప్పుడైనను గ్రీకురాజుగారు ఆటంకము కలుగచేయరు గదా యనుటను తెలిసికొనుమాత్ర ప్రయత్నమును కించినరు ప్రభువు గారు చేసియుందురని యూహించవలసి యున్నది. ఈ ప్రయత్నములతో కూడ ఎట్టి సందర్భములు సమకూడినను స్వయం సాహాయ్యముమీద నాధారపడి యుండుటకును మిత్రమండలి వారు సిద్ధపడి నారనుట స్పష్టము. సర్వరూపాని ముఖ్య కట్టణము మాంటినిగ్రోలోని నుటూరికి మారువ బడినది. సర్వరూపాని ఒకగవలసి వచ్చునప్పుడు మాంటినిగ్రోలోనికి నొడుగుదు రనుట స్పష్టమయినది. మిత్రమండలివారు సలోనికాశేపును ఆధారభూమి చేసికొనినారు. బలమగు పెద్దభిరంగులు ఆశేపున దించబడినవి. విద్యుచ్ఛక్తిని చేచ్చిపెట్టుకొనుటకు కర్మాగారము నేర్పరచుకొను చున్నారు. యంత్రములు దిగినవి. విశాలములగు బాంబానులను కట్టించుటకు కంట్రాక్టుల నిచ్చియున్నారు. మిత్రమండలివారిట్టి గట్టి ప్రయత్నము లొనర్చుటయు రుమేనియా మరల మిత్రమండలి పక్షమునకు మెరుగులయు రెండును నిప్పుడే సంభవించినవి. బల్గేరియాకు వస్తువుల రుమేనియా తన సమూలకముగా రానియ్యలేదని బల్గేరియా మండిపడుచున్నదట! రుమేనియా రష్యావారి సైన్యములకు దారి యిచ్చినది బల్గేను నగరమున గందరగోళ పడుచున్నారట. ఇట్టి వర్ణితులతో ప్రజలందరును మిత్రమండలి పక్షముగానుండ గ్రీనురాజు తాబస్త్యముగా నుండదలంచిన వాడు ఆ తాబస్త్యమును మానుకొని న్యతిరేక భావమును ననుట

సంభావ నీయము గాను. ఆతడు న్యతిరేకము నమోచినను నేమియు విశేష నష్టము కలుగ జాలదనియే మా నమ్మకము. కాని ఇప్పుడు గ్రీనుతాట స్వయము గురించి వచ్చుచుండు వార్తలు ననుసరించి చూతమేని ఆనైపుర సేవిధముగ కష్టమును చూపట్లనని దృఢముగా నమ్మవచ్చును. మిత్రమండలివారి కోరికలు స్పష్టములయిన ట్లెల్లయు విషయములు తేలిపోవు చున్న వని గ్రీకుమంత్రులు అభిప్రాయపడుచున్నారట! మిత్రమండలి సైన్యముల కేలాటిభంగమును కలిగించవలెనని గ్రీసెక్కుడును తలపెట్టి యుండలేదట! వాని సంగతులు గ్రీ సేనాత్రమును నాటకము కలుగవీరునట! మిత్రమండలి వారి యుత్తరమునకు గ్రీనుప్రభుత్వమువారు సంపూర్ణాంగీకార సూచక ప్రత్యుత్తర మిత్తునని ఆధేర్వులో ప్రముఖులు నమ్ముచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇటీవలి తంత్రివార్తల ననుసరించి గ్రీకురాజుగారు కూడ కివనరుగారికి మిత్రమండలి సైన్యములరక్షణనుగురించి వాగ్దానముచేసి యున్నాడు. అన్ని విషయములను మొత్తముగా నాలోచించి గ్రీను మిత్రమండలుల సంబంధము లో విపరీతములేమియు సంభవించజాల ననియే నిర్ణయింపవలసి యున్నది.

చక్రజాతి రీసుగారు - ఛేబల్లెనుగారు.

మరల సర్ జాక రీసు గారు మనమీది ఆపారప్రేమచే ఆంగ్ల రాజ్యాంగ సభలో వ్యక్త్యుత్తర పత్రికలైతి వాపము ఛేబల్లెనుగారికిద్ద మిక్కిలి యుచితమగు పత్రిక్యుత్తరమును పడవీసారు. హరిదయాగు గారికి విద్యార్థి వేతనముద్దించిన నిబంధనల ననుసరించి అట్టి వేతనములింకను ఇచ్చుటకునాయని సర్ జాక రీసు గారడిగిరి. ఒక్కడు విద్యార్థి వేతనమును తీసి కొనినవాడు దుష్టుడైనాడను కారణమున విద్యార్థి వేతనము లను నివృట్ట మానివేయవలసినదని సలహాయచ్చుటకు తాము సంసిద్ధులు కాలేదని ఛేబల్లెనుగారు జవాబిచ్చిరి. ఇంతకంటెను చక్కని జవాబిచ్చియుండవలసిన యధికరములేదుగదా! ఒక్క పత్రికీంత జాగరూతతో పత్రిక్యుత్తర మిచ్చినవారు సర్. జాకరీసు గారువేసిన మరయొక వ్యాయము పత్రికీకు సంకృతికరమగు జవాబుసంకుట మాత్రము సరియైనది గాదు. హైందవభూమిలోనికి జపానునుండి దిగువతి జగు పత్రిక ప్రయోగమిడకు ఇండియానుండి జపానుకు వెనువతి యగు పత్రికామిడకు ఆయాజపాను వ్యాపారస్థులకు జపాను పత్రిక్యుడువారు ఇవాములనిచ్చి పోత్సహించుచున్నారా తెలియజేయవలసినదని రీసు గారుగ గా తమ కా విషయము తెలియదని యు రీసుగారికి తెలిసియుండునెడల వారికిగల సాత్కములను దెచ్చి చూపవలసినదనియు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. హైందవ భూమికి నుత్తమాధికారులగు ఛేబల్లెనుగారు ఇట్టి విషయముకు సంగతు లెంగిలించి హైందవ భూమి హిందూమతము ఏమి ప్రతీకారము చేయవచ్చునను వాలోదన నేతకు రీసు గారిని చెదరగొట్టుమాత్రము వాలోదన చేసి తనివించుట మాకు సమంజసము గా గోచరులేదు.

ఆంగ్ల సైన్యములు.

ఆంగ్ల సైన్యములో తేలికగవారి పేళ్లన్నీయు ఆంగ్ల భూమిలో రిజల్ట చేసికొనబడినవి మాచమకు తెలుగు దుగు. డెక్విప్రభువు ఆశాభావ వధ్యతుడుగా నున్నాడనుట యు తెలిసిన విషయమే. ఆతని యధ్యక్షతక్రింద నేర్పడిన బాలిశాలలోనుండి ఎవ్వరిని మొదట ఎవ్వరిని ఇతరులైనదిక వ్యక్తికి బిలువలనయినను విషయమున నొక నిర్ణయము పుకటింపబడినది. యురకులగు బంటు పురుషులు, పెద్దవారయిన బంటు పురుషులు, యురకులును వివాహితులును నగు పురుషులు పెద్దవారు వివాహితులునైన పురుషులు ఈరహస్య వేతనము వాంగ్లభూమిలోని పురయాయత్తపడలసి యుండును. రిజల్టన్యాయము వ్యాయమునని కాదని యెవరనగలరు. సామాన్య సమయముల నిట్టి పద్ధతి నిర్బంధమునకంటె నెంతో వేరుపడినదికాదను వాదమును పెడమాయగలదె యయినను కార్యమగును వాంగ్లభూమి ఇందలి వ్యాయమును గ్రహించి ఈవిశేష సమయమున పురత్రియనకులకుసందేహములేదు.

స్థానిక వార్తలు

మహాన్మదీయ యువజన సంఘము:— శేపు సాయంకాలము 5 గంటలకు తాయన సా హెయిబ్ది మహమ్మదీయ గర్వ మెంబు ట్రైనింగు పాఠశాలలా భవనమున “మహమ్మదీయస్త్రీల గోహపద్ధతి తీసివేయుట అవశ్యమ” అను విషయమును గురించి చర్చ జరుగును.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:— శేపు సాయంకాలము 6 గంటలకు (చెంగాయంగడి సమీపమున) 97 అన్నాపిల్లబ్ది, ఉపాధ్యక్షులగు డి. గోవిందకవి ఏ గారు “సాగర్” అను విషయమునుగూర్చి ఆంగ్ల భాషలో ఉపన్యసించెదరు.

ఇంగ్లీషు మెయిలు ఓడ:— ఇంగ్లీషు మెయిలు ఓడ బాంబాయి శేపుకు యానిల 30-క తేదీ ఉదయమున వచ్చిచేరును. అందులోగవ్వు జాబులు చెప్పి పురి జరణ పోస్టుఫీసు వారు డిసెంబరు 1-క తేదీ సాయంకాలము బట్వాడా చేయుదురు.

మహోపన్యాసము:—రచ్చే ఆదివారము 28-క తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు. సావుకావశేష, ప్రాగ్రసీపు యూనియను పాఠశాలభవనమున వచ్చుచున్న కళాశాలలో ఉపాధ్యాయులగు పండిత యం. లక్ష్మణమూరిగారు శ్రీ భాగవతములో 2 స్కంధములకుండు విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

ప్లేగుబాడ్లము:—క్రిందటి వరకు 20-క తారీఖుతో ముగిసిన వారములోగా ఉత్తరాగ్రామములో 4 మందికి ప్లేగుతగిలెను, 7 మంది చనిపోయిరి; బల్లారలో 80 మందికి తగిలెను, 25 మంది చనిపోయిరి; దక్షిణ కనారాలో 8 మందికి తగిలెను, 1 ము చనిపోయెను; కొయంబత్తూరులో 8 మందికి తగిలెను, 5 మంది చనిపోయిరి; కలగిరిలో 7 మందికి తగిలెను, 5 మంది చనిపోయిరి; నేలములో 60 మందికి తగిలెను, 36 మంది చనిపోయిరి మొత్తముమీద 112 మందికి బాడ్లము తగిలెను, 79 మంది చనిపోయిరి.

చెన్నపురి వైద్య కళాశాలా స్నాతకులకు విందు:—నిన్నటి సాయంకాలము వయద్య సంఘమువారు వైకకుబరదిన స్నాతకులకు కళాశాలాభవనములో విందు చేసిరి. అచ్చటికి ఆ సంఘపు మెంబరుకు వారి స్నేహితులను సగరపు వయద్యప్రముఖులు కొందరు వచ్చియుండిరి భవనము బహుసంపుగా నలంకరింపబడ్డది. కొంతసేపు ఒకరినొకరు చూచుకొనినంతకువారి ఫలాహారములు పంచివెట్టబడెను. తరువాత అనేకులచే ప్రార్థనకు గీతములును నవ్వుపుట్టించి పద్యములును జరుగబడినవి. ప్రవాసములుగూడ ప్రదర్శించు పబడినవి. ఆనరవిలో స్వర్ణవజరలూ వాంశ్మేయ గాటలులు తెప్పిరి. “మీరు వయద్య చికిత్సజేయుకపును బహుబాగ్నిత్రగా జేయవలెను. మరియు వయద్య గ్రంథములను మీరచక్కగా పఠనముజేసి బుద్ధిశక్తిలత ముఖ్యమైనదిగా దలంచవలెను కట్టకడపట అందరుకు జాతీయగీతమును వాడిరి.

జర్మను కుట్రలు.

పారిశీకప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలికి నెంతోక్షేమాభావమున మెలగుచున్నను ఆదేశమునంకను జర్మనీకుట్రలు సాగుచుండుట విచారకరము. కడదిన పరిమరతేదీని పిగజా పట్టణమున బ్రిటిషువారికి వ్యతిరేకముగా నొకమల్లరిజరిగింది. ఆంగ్ల పత్రికీయు, పారిశీక సామ్రాజ్యపు నిధిమొక్క వ్యవసాపకుడును ముఖ్యరాంగ్ల స్త్రీ పురుషులును పట్టుకడి దక్షిణమున నింక కొన్ని జాతులకా వామగు భాగమునకు తీసికొని పోబడినారు. ఆంగ్ల స్త్రీలు సురక్షితముగా బుమైగునకు పంపబడినారు. ఈ సంభవమునకు పారిశీకప్రభుత్వమువారు తగది తగినవిచారణల సూపుచున్నారు. మండికాలముననే పారిశీక ప్రభుత్వమువారి యధికారమంత బలవంతముగాను. ఒకవైపున రుష్యావారును మరియొకవైపున వాంగ్లమును పారిశీకాధికారమును నిలువజెట్టువారగుచుండిరి. అందుచేత నీకాలమున నిట్టిసంభవము ఆశ్చర్యకరముగాను. పారిశీకప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించి తగిన ప్రతికార మొనర్తురు గాక యని విశ్వసించవలసియున్నాను.

అంధను నవంబరు 25:— పాఠశాల— సర్కియూవారి
దొరతనము ముక్కుట్రాకి జెడలిపోయెనని ప్రి నెండునుండి మా
గీలుదోయు అబ్బదేవున్నార.

అందుకు దీనిమూలయే చెప్పుకొనుచున్నా
రు. స్వచ్ఛమగుపేసి వారి వార్షికసంధిక 25-11-15
వ తేదికి సిద్ధమగును. నెల 8 ఆణాలు మాత్రమే.
టపాలుబిళ్లలు పంపవలెను. దీనిని ముఖ్యముగా
కొడుకు.

(5వ పేజీకి తరువాయి)

రామచంద్ర రావుగారు.

ఆయుర్వేదము నువ్వ ఒక శాస్త్రము అని నానరు గారు కేకించినట్లున్నది నది రామచంద్ర రావుగారు చెప్పిరి. ఈ విషయమును తలచెట్టుటకే ఆనకాశములేదు. ఆయుర్వేదము నిన్నునో మొన్ననో పుట్టింది కాదు. కేవల సంస్కృతుల నుండియు దేశములో ప్రచారముచున్నది.

కృష్ణరావు గారు.

గవర్నమెంటు వారు చెప్పిన సంగతులకు మీరు కందనము లిచ్చింది, ఇప్పుడే విచారణ పూర్తి అయిన సక్రమ లేదని చెప్పి తమ తీర్మానమును సుపరిచించుకొనిరి.

మద్రాసు నగర పాలక సంఘమున నానోగ్య

శాఖాధికారులు.

మద్రాసు నగరమున నానోగ్య సంరక్షణార్థము ఏర్పరుపబడు నానోగ్య శాఖాధికారి ౧౯౧౧ వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు ౨౯ వ తేదీన ప్రభుత్వపు వారు ౧౯౧౨ నెంబరు ౬ తేదీ రువులో నమోదయిన మొదటితరగతి యధికారికంటె తక్కువ వాచగ నుండకూడదు. విశేషపరిశ్రమ లేర్పడి తాత్కాలికముగా నిర్ణయించేయు నిమిత్తము అనిబంధనల తగ్గించవలసి వచ్చినను కొంతకాలమువరకైనను పాపశుభ్యశాఖలో కార్యనిర్వాహణాధికారులే వారిని నియంత్రింపవలెనని ప్రాధికారమును సంగ్రహించి మద్రాసు నగరమున అతనిని నియమించుట తగినదనియు అతని తీర్మానమును దాక్షిణ్య నాయకుగా రుపపాదించుటలో నికరించినది నుపసంహరించినది.

పాపశుభ్యవిషయమున నిబంధనలను ప్రాధికారము కలిగి కలిగియున్న వారిని మనము నిర్ణయించుకొనుచు వచ్చుచున్నాము. అంగ్లభూమిలోని కానమును నీవిషయమున ననుసరించుచున్నాము. అచ్చట రెండుతరగతి ఆరోగ్యాధికారులున్నారు మొదటితరగతి యధికారులు, రెండవతరగతి యధికారులు. గింజలు కాని అంతకు మెట్టిగాని జనసంఖ్యకల పట్టణములలో పాపశుభ్యవిషయమున పట్టణమునందును కన్యకల జనముల పట్టణములలో మూడేళ్లు అతని భవము కల వాడునగు మొదటితరగతి అధికారి యుండవలెను. ఇక్కడ అట్టిజనసంఖ్య నాధారము చేసికొనుటకు వీలులేదు కాబట్టి ఇక్కడ అతని జనమున్నచోటనైన నుత్తమతరగతి ఆరోగ్యాధికారి మొదటితరగతి వాడుండవలెను. బిల్లాపట్టణపాలక సంఘములలో అధ్యక్షుడు ఆరోగ్యాధికారిని నిర్ణయించుచున్నాడు మద్రాసున ఆనర్థమునకు ప్రభుత్వమువారు చేయవలసియున్నాను. అంగలను ఇచ్చట ఆరోగ్యాధికారికి ఇట్టినిజము యుండలేదనియు నిష్పన్నగా నిర్ణయించవలెను. మద్రాసు నగరపాలకాధికారికి ఏమైందియు ఇప్పటికి నాకు తెలియదు. ఆతడు రెండు నెలల క్రింద అధ్యక్షుడయినాడు ఆతడు ప్రాంతీ నామా ఇచ్చినది తీసికొనుటకై. ఇప్పుడు ఆతనిని సామాఖ్య యుండినది. అధికారి యుత్తముగా తెలియ చేయబడలేదు. ప్రభుత్వమునందు మారుమందునది కావున దినదినము ను మారగల ఏకాగ్రదర్శియొక్క యిష్టాయుక్తుల కీర్తియమున నడిచుటకు అతనికి మార్గమును మార్చుచు అంభ్యములగు నిబంధనలను తప్పించుచుంది. ఇటీవల మానగరపాలక సంఘపు టిఫిన్ గారు ఆరోగ్యాధికారిగారిని ౧౦౦కి తొలగించి ఏకాగ్రదర్శియొక్క చేయవలసినదెట్లు అట్లు యిన మంచి బంధోబంధులను పోలీసు అధికారి ఆరోగ్యాధికారి గావచ్చును. ప్రభుత్వాధికారు లీవిషయమున తమ యభిప్రాయమును చెప్పవలసియున్నారు.

గౌ. కేశవపెద్దెగారు.

గౌ. కేశవపెద్దెగారు తైర్మానమును బలపరచిరి.

సర్. శివస్వామి అయ్యగారు.

ఈ తీర్మానపు మూలాధారములకు ప్రభుత్వము వారు మొత్తము విడనొకరించుచున్నాడు. తగినగుణములేనివారిని సామాన్యముగా ఆరోగ్యాధికారులుగా నియమింపరాదు. దానిని పరిశీలుటలోను అన్ని కాలములలోను నొక్కడగిన నిబంధనలేర్పరుచుట వ్యాయము కాదు. విశేషపరిశ్రమ కారణముగ నిప్పుడు నగరపాలకాధ్యక్షుడు కొన్ని ఏర్పాటుల నొనర్చి యున్నాడు. ఏ ప్రత్యేకకర్త గురించియో అతని గుణములను గురించియో దాక్షిణ్య నాయకుడు ప్రశ్నించుటలేదని తలంచుచున్నాడు. మొత్తముగా నిబంధన చేయవలసిదనియే వారి మతము. అట్టిమతముతో ప్రభుత్వము వారంగీకరించుచున్నాడు. కాని ఈ తీర్మానమును మాత్ర మంగీకరింపజాలరు.

అధ్యక్షుడుగారు

సర్ శివస్వామి అయ్యగారు చెప్పినదానితోనే నేటికే విందుచున్నాను. ఆ ప్రభుత్వమునో నపపాదముల సంతృప్తి పొందుదునని నమ్ముచున్నాను. ఏర్పాట్లతో తులనాదు నగరముల మాటల కంగీకరింపజాలము. దాక్షిణ్య నాయకుగారు అట్టి కర్తవ్యతనం లేకుండుటకు వంతనొందుచున్నాను.

దాక్షిణ్య నాయకు అతని విశేష పరిశ్రమలన్నింటిని యేర్పడినది నేను ఎక్కరిని ప్రత్యేకించి మాటలాడుచుండలేదు. ఇప్పుడు విశేష పరిశ్రమలు కలవని నాకు కృతజ్ఞులుగానే తదను గణించుచు నా తీర్మానభావము సంగ్రహించగలను.

అధ్యక్షులు.

ప్రభుత్వపువారి యభిప్రాయము లిదివరకే చెప్పబడినది. ఈ తీర్మానము ప్రత్యేక కర్తవ్య గురించి యాలోచింపవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కోరుటలేదు. గతించిన దానిని గతించినట్లు తలచెట్టుట చుంది.

దాక్షిణ్య నాయకుగారు గతించిన వంతయు పూర్తిగా నశించిన మంచి దనిరి. గవర్నరుగారు సర్ శివస్వామి అయ్యగారు రివివరకే ఆ విషయమున భిన్నమిచ్చి యున్నారని ప్రభుత్వరమిచ్చిరి. ముందు నాగ్రితగా నాలోచించుటకు వీలు కలిగినదనిరి.

దాక్షిణ్య నాయకుగారు అభిప్రాయముల నెంచవలసినదనిరి. వారి తీర్మానమున కనేకులు కర్తవ్యతలగుటచే నది వరాజిత మయ్యెను.

సికిందరాబాదులో సంగీతపాఠశాలకు దగవు పెట్టడంలాచుట.

సంగీతవిద్వాంసులకు పాఠశాల లక్ష్మీకాంతయ్యగారింట్ల సికిందరాబాదులో వ్రాసి:-

కొంతకాలము క్రిందటనే నీపురంబున నివసించుటయు నానమయంబున శ్రీ లి. కృష్ణ మయ్య గారు మొదలగు ప్రముఖులు గానసభలు గావించి యందు నన్ను బహువిధముల సమ్మోదించుటయు, నా యొద్ద గొండులు గానవిద్య నభ్యసించుటయు జరిగి యుండెను. వీరవరమారమి గోచ సంగీతముల క్రిందట నే నీయూరకు విడిచి యితర దేశములయందు సంచరించుచు వచ్చుచున్న దిచ్చటికివచ్చి పూర్వములేనే గానసభలు గావించి పోవుచుంటి. ప్రస్తుతము నేను దక్షిణమైలకరం నుండునామక విద్వాంసుడగు నున్నాను ఇట్లుండ నుమాను ౧ నెల ౧౧ దినముల క్రిందట శ్రీరామోగ్యమునకై యావధమున నేనింప నే నీపురమునకు వచ్చియుంటి. ఒక వాడు బ్రాహ్మణ కౌలవిశ్వనాథుడుగా నున్నాడు ఈ గ్రామమున గొండులు చంచాళుడని 300 లను చేర్చి బంగారుతోడను జేయించి నలుగురు సంగీతపాఠకులచే సంగీతముపాఠించి వారిలో శ్రేష్ఠులని నిర్ణయించుకొని వారి కాతోడ నొసంగవలెనని. అయినచో మీ రాకరు. మీరాచోక్షకు నత్తురాజుని బ్రాహ్మణ కౌలవిశ్వనాథుడుగా నున్నాడు నీకు నుమి చెప్పిరని వాత్సవనిరి. సదరు గానసభ వా రేర్పాటుచేయు సభానిబంధనల నిరకమును బ్రతికానుభవన వారు నిర్ణయించుకొనిన పాటలకు దెల్పిచో నాపాటలకు తమయభిప్రాయములను దెల్పుట కనకాశము గలుగునని నేను చెప్పితిని. ఇది యట్లుండ నేను నాకొద్దరకు పురాణం కనకయ్యగారును బందరు గాయకులతో నొకరిని పరాధినించుట కిది చేయించుచున్నామని యొక రాగాయకులకు వ్రాసినయు "1) సదరు కాంతయ్య కనకయ్యగారు విద్వాంసులై గౌరవము గాంచుచు నట్టి దుర్భిప్రాయముతో సంచరనటనమునకుడని విషయము. (2) ఒక కేశవపెద్దెగారును కలిగియున్న యెడల నిజముగా వారికి మనస్సాస్థ్యముచేడి తలలో మెదడులేక యట్లు తలంచి యుండునని తలంచెదను" అని ఆగాయకులకు మరల జవాబు వ్రాసినయు ఈ నెల 22వ తేదీ రాత్రి నాతో నొకరు చెప్పిరి. ఇది నిజమేయైచో గాయకులు ఆ త్రారమున చూసిన శాంతియును కడపటి సగములో మాత్రం తొందరపడినని నేను తలంచుచున్నాను. నిజము నిజకదమిదాడ దెలియనగుగా! మైయుత్తర ప్రభుత్వర విషయములు యధాగ్రహిత యైన యెడల, బాగులును ప్రభుత్వర మిచ్చిన మీరు నాయుడల దుర్భిప్రాయమును జెందకుండుటకు నీ గానసభా విషయమైన నాకు దెలిసినంతవరకు నీ వ్యాసమున దెలియజేసితిని.

అన్యశుభాదు కలిగిన మగవలించుట కలకత్తాలో ప్రతిపదము ప్రకటింపబడు ప్రసిద్ధ మైన అన్యశుభాదు పత్రికలో నిటీవల లండను "టైముస్" పత్రికనుండియు "డెయిలీ మెయిలు" పత్రికనుండియు కొన్ని యుద్ధవిషయములను ప్రచురింపగా అట్టి విషయములను తిరిగి ప్రచురింప దొరతనమువారు వద్దని మందలించిరి.

వాతావరణ స్థితి

1915 సం॥ నవంబరు నెల 27-వ తేదీ.

ప్రదేశములు.	సంబంధము 27 తేదీ, ఉదయమును ౧౦.౦౦ వరకు	కడచిన 24 గంటలలో, వీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.	
		అధికమున	తక్కువ	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ ఏలిన మొ. 9 వ ఏలిన మొ.
గోపాలపురము	29.92284.4	70.7	...	61.61	42.60
వాల్తేరు	29.91084.0	72.80	04	52.48	34.04
కాకినాడ	29.91893.0	73.1	...	45.99	36.62
బందరు	29.91084.8	73.81	25	61.04	37.97
గుంటూరు	...	85.2	72.40	05	38.14
నెల్లూరు	29.87934.8	74.6	...	51.24	29.51
మద్రాసు	29.89335.5	72.4	...	45.62	40.71
కడప	29.87884.1	71.6	...	26.88	40.19
కడప	29.87685.6	73.70	15	25.80	37.85
నాగపట్టణము	29.86886.6	72.6	14	33.38	38.52
కొలంబూ	29.86883.5	74.40	05	30.44	37.84
తిరువనంతపురము	29.88187.5	73.50	91	19.79	108.51
కొచ్చి	29.89185.1	74.11	24	17.85	114.45
కర్నూలు	29.89882.1	74.80	09	106.60	126.81
బొంబాయి	29.86488.2	76.9	...	75.66	71.67
హైదరాబాదు	29.90285.7	68.1	...	52.20	30.04
అనంతపురము	...	87.7	70.8	...	29.09
బళ్లారి	29.89085.8	67.7	...	32.92	19.87
కర్నూలు	29.90283.5	69.20	02	22.92	26.05
కడప	29.87899.4	73.4	...	28.85	29.75
తెంగుటూరు	29.87681.1	65.80	18	34.82	34.02
కొడైకనూరు	22.77161.4	54.11	22	41.88	49.73
ఉదకమండలము	22.98662.0	54.02	04	62.06	50.17
కోయంబతూరు	29.91884.9	70.4	147	21.73	19.88
నెల్లూరు	29.89685.1	71.40	17	39.90	39.35
నీలము	29.89587.0	71.80	90	42.49	37.73
తిరువనాపల్లి	29.89588.2	73.6	...	30.28	28.03
పుదుచ్చోరు	29.89481.0	72.20	58	32.00	30.53
మధుర	29.88282.0	75.7	...	38.94	30.75
తిరువల్లూరు	...	...	...	0.40	22.88

వాయుభారము కొద్దిగా మారింది గాని వాయు విభజనము మారలేదు. బంగారాభావము. ఈ ఉత్తరమునకు, నైరుతి దిక్కునకు కొత్తగాలి వీచుచున్నది. ఇతర ప్రాంతములందు అంతగా మారలేదు. నేటి ఉదయమున గాలి తేలికగాను ప్రతే శములు నెమ్మదిగాను ఉండుటలు దెలియవచ్చినవి. తూర్పు సముద్రము కొన్ని సమయములందు నిర్భరముగాను కొన్ని సమయములందు కొద్ది అలలు గలదిగాను ఉన్నది. మధ్య మోస్తాస్థితి కొండ ప్రతే శములందును మలబారులో అధికముగా వర్షము కురిసిన ప్రాంతములందును దక్కనితర సమయములు అధికముగా నున్నది. మొత్తమువిడ పకటి ఉష్ణస్థితి సామాన్యముగ నుండువానికంటె కొంచెముధికముగా నున్నది. రాత్రి ఉష్ణస్థితి చాలా అధికముగానున్నది. దక్షిణములందును బొంబాయి సముద్రతీరమునకు 8 డిగ్రీల వరకు హెచ్చి ఉన్నది. తేమ చాల యధికముగానే ఉన్నది. చెన్నైకి ఉత్తరమున ముప్పు వదిలినది. రాజధాని దక్షిణ ప్రాంతములందును, అంతర్భాగము నందును, పడమటి సముద్రతీరములందును మోసెనవ్వ ముఖరిసింది. బందరులో 1-25 దుమగ్గులవ్వ ము కురిసినట్లు దెలియవచ్చినది. ఉత్తరమున కాలమానస్థితి చక్కబడుచున్నది. దక్షిణమున మాత్రము ఇంక కొన్ని కోజులు వర్షము కురియు నూచనలు గలవు.

ఆర్. యల్. యల్. జోన్నా, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

THE GREAT WAR.

United National Prayer in Britain.

TROUBLES IN PERSIA: GOVERNMENT'S LOYALTY.

Great Russian Success Near Dvinsk Described.

OPERATIONS IN MESOPOTAMIA: GENERAL'S DESPATCH.

FRENCH ENVOY HIGHLY HONOURED IN GREECE.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

A day for United National Prayer.

Fixed for January 2.

LONDON, November 26.

The Lord Mayor of London has sent a letter to the Mayors and Provosts in which he says:—"With the approval and cordial sympathy of the King I have decided to invite my fellow countrymen to join in united national prayer on January 2nd. A general observance of this unique solemnity will be greatly encouraged if corporate effort is made by the Authorities of the various towns." The Lord Mayor himself invites the Corporation of London to attend at St. Paul's Cathedral on January 2nd.

FRANCE.

Splendid Success of the French Loan.

Great Rejoicings in France.

LONDON, November 26.

PARIS. - The whole of France is rejoicing at the success of the French loan. The Authorities say that the first day is already a victory. There is not a remote part of the Country and not a single Frenchman who has not heard M. Ribot's ringing appeal and grasped its meaning. Subscription of twenty thousand million francs in one day is regarded as a triumphant success for all the Allies. M. Millerand says every Frenchman is doing his duty by subscribing to the victory of the soldiers.

French Offensive in Serbia.

French Reinforcements.

LONDON, November 26.

PARIS. - The French have now taken the offensive and attacked the Bulgarians in the Krivolak region. They occupied an important village and repulsed violent night counter-attacks. Considerable British and French reinforcements continue to arrive.

Paris Bulletin.

LONDON, November 26.

PARIS. A communique says that there is nothing to report on the Western front. French troops on the eastern front repulsed the Bulgarians east of Krivolak.

RUSSIA.

A GREAT VICTORY.

Vivid Story of the Struggle Near Dvinsk Russians Storm and Capture a Height.

ALLAHABAD, November 26.

The "Pioneer" special cable:—
LONDON, November 24th.—The "Times" Petrograd correspondent now at the Russian Headquarters sends an account of the ten days' battle for the passage between Lake Ilsen and Sventen, respectively, south-west and west of Dvinsk. It was considered impossible to attempt the passage until the heights westward of Sventen whence the Germans swept the western shores of the lake were carried. Accordingly the Russians crossed the lake at night, despite a terrible fire and spent days in crossing the swamp under rain, receiving cold rations at night time. The Russian artillery meanwhile maintained a fierce fire on the heights which were eventually carried by an irresistible rush. The carnage was fearful, but the Germans' loss was double that of the Russians. It is believed that the enemy in the latter stages used three divisions. Once the Russians were firmly established on the heights the Corps northward and southward joined up. The correspondent regards the result as a great victory strategically, factually, and morally. The Russian gunners worsted the German artillery on equal terms. The correspondent visited on the 20th instant the German trenches evacuated over night. He found confirmation of the prisoners' stories of hardship and moral collapse and rations consisting of only a third of a pound of bread. He quotes the opinion of a distinguished veteran directing the Dvinsk operations that the German failure there is permanent.

Sporadic Ventures.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent says that the recent German attacks have been sporadic ventures of enterprising minor commanders. There are indications that the German communications are not working smoothly. As the stores in forward bases become exhausted the troops are reduced to inaction with increased frequency. The Russians are not attempting operations on a grand scale, but gain ground daily.

A Russian Communique.

LONDON, November 26.

PETROGRAD.—A communique says the Russians took a hundred German prisoners and six machine guns in fighting ending in the capture of a hill near Bersemuende on the Riga front. Brisk fighting continued in the Sventen and Igorgon districts southwest of Pinsk. There has been heavy fighting on the Styr. The Russians near the village of Semikoviz attacked the enemy and forced him back to Strypa, where he was partly annihilated. The remnants were drowned in attempting to cross the stream.

Our Situation Excellent.

ALLAHABAD, November 26.

LONDON, November 26th.—A Central News correspondent says that Petrograd and Kieff are experiencing the effect of the renewed Russian activity in Galicia. Many Teutons are among the wounded arriving. The correspondent quotes a Russian officer as saying "Our situation in Galicia is excellent. We are awaiting the moment when we can resume the offensive. The Teutons know this. They are attempting to deprive us of the initiative. That cannot succeed."

PERSIA.

Anti-British Demonstration in Shiraz.

DELHI, November 26.

News has been received that an anti-British demonstration, supported by the Gendarmerie in defiance of orders of the Persian Government and without their knowledge, occurred at Shiraz on the 10th instant. The British Consul, Manager of the Imperial Bank of Persia and other male British subjects were seized and sent southwards to the tribal territory where they are detained, but well treated. British ladies were sent under escort to Bushire and there handed over to the British authorities unharmed. The matter is under enquiry by the Persian Government who are greatly distressed at this local outbreak.

Trouble at Shiraz Persian Government's Loyalty.

LONDON, November 26.

Reuter learns from a well-informed source that the conspirators at Shiraz cut the telegraph so that communication with Teheran regarding the authenticity of alleged orders from the capital was impossible. The plot failed owing to the loyalty of the Persian Government, which is perfectly realised by Great Britain and Russia, whose relations with Persia have never been more satisfactory.

GREECE.

What Lord Kitchener Said.

ALLAHABAD, November 26.

The "Pioneer" cable:—
LONDON, November 24th.—The Exchange's Paris correspondent quotes an Athens telegram stating that Lord Kitchener told the Greek leaders that Great Britain has four million soldiers under arms, and next March would be in a position to arm and supply six million Russians. Only the simple-minded could doubt that Germany would eventually be completely defeated.

Great Honour to the French Envoy.

Freedom of the City of Athens Conferred Upon Him.

LONDON, November 26.

ATHENS.—M. Denys Cochin was given the freedom of the City on the 25th. He was enthusiastically cheered by the crowds and the city was illuminated at night in his honour.

SERBIA.

Serbian Government Removed to Albania.

LONDON, November 26.

PARIS.—An official telegram from Prizrend says that the Serbian Government has moved to Scutari.

ITALY.

Italian Bulletin.

LONDON, November 26.

ROME. A communique says:—Artillery and infantry activity continued in Carnia and between Adjije and Drenta. An Austrian aviator dropped bombs on Tolmezzo, but no damage was done. Vigorous fighting continued north-west of Gorizia. The Italians extended their occupation of the Calvario crest and took further trenches. Enemy's counter-attacks were repulsed. We made some progress on the Carso.

TELEGRAMS.

EGYPT.

Red Cross Auxiliary Hospitals.

ALLAHABAD, November 26.

The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—In a speech recently made Sir Henry Macmahon stated that no less than a thousand Red Cross auxiliary hospitals accommodating 35,000 men have been accepted in England by the War Office. In France the work of Red Cross commences just behind the actual firing line at the field clearing stations where the wounded are put into the Society's motor ambulances and conveyed to the Red Cross hospital trains which then take them to the centres. These motor ambulances and hospital trains have so far carried 750,000 sick and wounded, and in one day 7,100 were brought to the hospitals and ships at Boulogne. The Society runs over 1,000 motor vehicles of all descriptions and has depots at Boulogne, Rouen, Havre, Abbeville, Paris, Calais, Dunkirk and Etaples, and Red Cross hospitals established in France employ 250 nurses and 500 male orderlies, whilst the general head-quarters supplies more than 100 advanced field and clearing hospitals with stores. As regards Egypt an enormous amount of work has been done. Red Cross hospitals with 1,200 beds have been established in Cairo, where a Convalescent Home of 100 beds is also working at Walda Palace lent by H. H. the Sultan.

CANADA.

Canadian Offer to Equip an Hospital.

Accepted by the Tsar.

LONDON, November 26.

OTTAWA.—The Dominion Government's offer of fifty thousand dollars to equip an hospital for the Russian wounded has been accepted by the Tsar.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

Operations in Mesopotamia.

News from Sir John Nixon.

DELHI, November 26.

A Press communique says:—Further news received from Sir John Nixon now shows that, after the fight at Ctesiphon on the 22nd and 23rd November, the force under General Townshend, owing to want of water, moved on the morning of the 24th to the river and after having taken in a stock of water, re-occupied the Ctesiphon position without opposition on the same afternoon. They are now engaged in clearing the battlefield of dead and wounded, of which the enemy's trenches are full. The total number of Turkish prisoners has now reached 1,300, and a large quantity of arms and ammunition has also been captured. Our aviators report that the Turks are withdrawing towards Dialan, about ten miles below Bagdad, where they are apparently preparing a fresh position. Our casualties are reported to be about 2,500. Sir John Nixon speaks highly of the tactical dispositions of General Townshend and of the excellent spirit and endurance shown by the troops.

Colonel C. E. Thornton, 16th cavalry, is reported wounded in Mesopotamia.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 26.

The following telegram dated the 25th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

An Austrian communique says that the Austrians are pressing forward to the south of Novi Bazaar towards Montenegro, and a German communique states that the Austrians captured Cteovitz and the Germans Prishtina.

The Serbian Government has been removed to Scutari.

The Russians report that the Germans were obliged to retire in places on the Riga front. The enemy attacked on Dvina above the Riga but were driven back from the ground gained. There was also fighting near Dvinsk, but no result. On the Styr desperate skirmishing took place.

On the French front there was usual cannonading. The Italians report the repulse of a determined Austrian attempt to regain the position in Coldilana. The Italians continuous offensive on Carso was brilliantly successful in Monte San Michael, and extensive deep lines of trenches on the summit behind were captured.

CALCUTTA.

Case Under Section 109 C. P. C.

Dacca, November 26.

Before the Additional Magistrate a case under Section 109 C. P. C. was taken up against Anukul Chandra Chakravarty and Bhubon Behari Bose, "alias" Atul Chandra Roy. Several witnesses were examined for the prosecutions, including Mr. Tegard and Mr. Brady. It transpired in the evidence that the accused had been living in a house at Monohar Khan's Bazaar in a suspicious way, and witnesses said that before the accused were arrested no neighbour knew that anybody was living there. Amongst the articles found on the search of the house were the following books:—Life of Sivaji, Arjya Kirti, India by Keir Hardie, and some maps of Chittagong, Sylhet, Dacca, and Nyakball. It was said that both the accused were untraced political suspects for some years, and against accused Anukul there was an order of internment. Mr. Tegard came down from Calcutta and had the search and arrest made. About Rs. 901 was seized on the search. The accused demanded the money of their defence, but the Magistrate refused. The case is adjourned to the 6th December.

TELEGRAMS.

Theft of Revolvers.

CALCUTTA, November 25.

The Arms Act Department has been informed of the theft of a six chambered 360 bore Webbys revolver belonging to W. F. F. Loyd of 14-1 Imdad Alis Lane between Ranaghat and Sealdah.

Visitors to Lord Carmichael.

CALCUTTA, November 25.

Visitors to the Government House during the Christmas week include Sir James and Lady Meston and Lord Chelmsford (formerly the Governor of New South Wales).

UNITED PROVINCES.

Sir Ali Imam at Aligarh

Grand Garden Party in His Honour.

ALIGARH, November 25.

Sir Syed Ali Imam reached here this morning, lunched at the house of Nawab Mumtazuddaula Sir Fayyaz Ali Khan, was entertained at a grand garden party by the College Trustees in the afternoon and dined to-night at the house of Haji Musa Khan late Honorary Secretary, Moslem League.

The Balkan Situation.

A London Correspondent's Observations.

ALLAHABAD, November 26.

The "Pioneer's" London correspondent observes:—The Balkan campaign means most to Russia but at the same moment it is France who is bearing the chief burden although time cannot be far off, when other countries will take share of the combat. One looks also to Italy to declare herself strongly on the Balkan situation and to bring the weight of her arms into the scale. Serbia has done splendid defensive fighting and generally speaking the outlook for the Allies has considerably improved. The new situation has had the effect of steadying Greece and it reveals how powerful was the influence of Germany who had a field to herself and made most of it by every means in her power. She was secretly at work, whilst our eyes were elsewhere and she was able to display strength which as she was not hampered by any scruples was most convincing. But she has not duped Roumania who with her resources carefully nursed in the past against use in the Balkan strife may yet prove a highly important factor in the situation.

Referring to the French and English armies the correspondent states that there is very fine understanding existing between the two armies and their leaders and this counts for much in the operations against a common foe.

Legal Business in England not Affected by War.

ALLAHABAD, November 26.

The "Pioneer's" Law correspondent from London says:—

The war which according to some pessimists was going to bring legal business to a standstill and ruin lawyers has so far affected but slightly the judicial business of the country. Cause lists were not of the same dimensions as at the beginning of the legal year 12 months ago but they were far heavier than most people expected. There has actually been increase in business of the Judicial Committee and of the Privy Council. 12 months ago its list contained 26 appeals. When it resumed its sittings on October 19th there were 37 appeals down for hearing a number which has been rarely exceeded in normal times. On the other hand the Court of Appeal has been affected unfavourably for the lists contain only 236 appeals as against 308 a year ago but causes for hearing number 1447, which is a slight increase while there is pretty considerable falling off in King's Bench Division. Probate and Divorce shows an increase there being 515 cases hearing as against 389 at Michaelmas 1914. Of appeals to be heard by the Judicial Committee during Michaelmas sittings 21 are from India.

The Benares Conspiracy Case.

BENARES, November 26.

The Deputy Superintendent Panday further examined to-day in the conspiracy case said that it was after the 19th May that he first learnt the particulars of this conspiracy independently of Manilal from the statements of Ramnath and Shankarlal.

Cross-examined by Mr. Chatterjee the witness said that Manilal was his first informant on the subject. When Manilal said that he preferred to go to jail he was willing to give information to the witness beforehand, but made no statement in the Court. Manilal's father preferred pardon to the conviction of his son and said that he would take him to another part of the country where the Bengalis could not get at him. He had not promised to do anything for Manilal nor did he say that the Government would do anything. Manilal had received no money from the Government since his confession beyond what was actually required for his maintenance.

The prosecution then examined Shankarlal Kirparam of Delhi, fourth approver in the case. He deposed to having distributed seditious leaflets in Delhi and to his having been told by Ramnath that a mutiny was to take place in Delhi on the night previous to the day originally fixed for the execution of the persons condemned to death in the Delhi conspiracy case. When questioned Ramnath told him that the mutiny had not taken place as Manilal had not arrived in Delhi at that time. He identified the accused Lachhman and said that Lachhmi, Ganeshilal, Masterji, and one of two other men were present and took part in a discussion for murdering a European Police Officer whose name they did not disclose, but who, they said, was hindering their operations. Pingle was also present at the time. The witness had occasion to go to Meerut with Pingle. The witness examination was not concluded when the Court adjourned.

TELEGRAMS.

Allahabad Municipal Board.

Pro. Geddes Lectures.

ALLAHABAD, November 26.

At a meeting of the Allahabad Municipal Board held this morning the Chairman informed the Board that the Local Government proposed to invite Professor Geddes to deliver a course of lectures on Town-planning in January next at Lucknow and Allahabad and wanted to know whether the Board was willing to co-operate adding that the Professor's fee would be Rs. 900 excluding other incidental expenses. After some discussion the Board resolved to have 3 lectures and pay Rs. 500.

Kindergarten Work in Allahabad.

ALLAHABAD, November 25.

On the 14th December Lady Meston will open at Allahabad an Exhibition of Kindergarten work in the province. Demonstrations of Kindergarten teaching will be given by various schools and a conference will be held to discuss the best means of improving Kindergarten teaching and the practicability of the establishment of a Kindergarten Training College. Arrangements are in the hands of Miss Burrett Hurt who has had English experience on the subject.

PUNJAB.

The Maharajah of Darbhanga.

Enthusiastic Reception at Lahore.

LAHORE, November 26.

The Maharajah of Darbhanga arrived here this afternoon in connection with the Hindu University Funds. He was received at the Railway Station by the leading citizens of the Town and crowds of students and the people gave a most enthusiastic and splendid reception. A long way procession was formed and passed through the principal streets of the town where His Highness was welcomed with cheers and showers of flowers at every step. Young men gave evidence of esteem in which they held him by untying the horses of the Maharaja's carriage and drawing it through the town.

The Lahore Conspiracy Case.

LAHORE, November 26.

In the Lahore conspiracy case to-day Arjan Singh's cross-examination was finished. Replying to Mr. Rau Ali he said that he had known Ishar Singh for the last nine years. On his way to India from America Ishar Singh did not stop to put up with the witness who was not suspected of having stolen his money. Nor did Ishar Singh report to the authorities against him. He had known Arjan Singh for the past two years. At Amritsar he was not put in the same lock-up with Arjan Singh. His sister was married at Dhudiki but he did not know that her people were at enmity with Ishar Singh. Arjan Singh and Kapur Singh came a few days before Besakhi. They wanted to become members of the "Ghadr" party.

Answering Dr. Muhammad Alam witness stated he was examined by the police only once when he finished his full statement in one day though he might have made additions later about things originally forgotten. These were things about Kapur Singh. Arjan Singh on the way to Dhudiki saw two bridges. There were perhaps brick ones. One was situated probably in area of Dhudiki. He was now putting up at the railway police lines and did not know if Sunder Singh of Ase Majre also lived there. He could not say if Sunder Singh came with him.

In reply to Dr. Muhammad Alam, Bhagat Singh admitted that he made private entries in this diary and also entered the names of those who were not the members of the Ghadr party. He had not buried the diary when the Sub-Inspector took him to the Superintendent of Police. He could not say how many days after he buried it. It was however buried first with articles which Kapur Singh had brought and then with the articles that he himself had buried on the mound near his village. The interval was a week. The diary contained some entries of this period also. When he first made his short statement to the Police he did so without looking at his diary but was not sure if he consulted the diary in his second statement. He thought he was given the diary to consult about dates when making his statement to the Superintendent of Police. His statement took a day and part of another. Re-contents of the diary he never sent any letters etc., to Randhir Singh. Sikh religious literature was in Gurmukhi. He did not know Gurmukhi. He had received no certificates from any Sikh body appointing him as preacher. He had preached at Singh Sabah at Mari Fair. He could not give the names of any of the audience nor of the Secretary of Singh Sabha nor again of the person who permitted him to preach. As a student of Ahmadgarh School he used to go out to preach into villages. Some of the villages were at a distance of 5 miles. He did not remember when he first saw Randhir Singh whom he met at Singh Sabha and his house as well. Randhir Singh did not ask him to preach that they should make representations to the Viceroy about Rikabganj affair.

When he went to Lotabadi he stopped only for few minutes at Ichhar Singh's house. When the train reached Millanpur none of the Ghadr party got down there. He did not meet any military man at Ferozepore. He heard that some men had been sent to the Cantonment to make enquiries. He did not see Attar Singh cooking Randhir Singh's food at Ludhiana. Sunder Singh of Ase Majre now lived with him in Anarkali Thana, also Udharn Singh, approver. He saw Randhir Singh on 24th April and that was the only time he saw him at Nabha. There was nothing wrong in his noting Randhir Singh's address on the 30th April though it was told him by Mastan Singh earlier on the day he returned from Dillon after he had been taken there with Mastan Singh by the Police Sub-Inspector. No other entry in his diary was dated. Till then he did not fully know Randhir Singh's Nabha address. Bombs were buried near Doraha Railway Bridge at different spots at a distance of 200 or 300 yards. When he was introduced to Phera Singh by Arjan Singh of Dedhar that was his first acquaintance with Phera Singh whom he did not know. Phera Singh was released by the Police at Ludhiana with some others. As he told the police he

TELEGRAMS.

know nothing against these men. Mastan Singh's name was included in the entry of the 11th March in his diary Re-visit of Naurangal but not in the entry of the 13th March. The Sabha at Kili was religious and two or three recruiting men were also present in the fair. The Sabha meeting was in the middle of the Fair. Harnam Singh of Kili was Secretary and the President. He simply noted that Kapur Singh arrived on the 18th March but nothing more. He had taken third class ticket when travelling to Nabha and went up to Dhuri by goods train. He did not go to Randhir Singh's father in search of employment. He went to see Randhir Singh. He never suspected that Kapur Singh was helping the police. He feared having been arrested he might give him away. So he buried the articles. The Police questioned him about the men whose names he mentioned and who were brought before him. He did remember who were brought before him. He had not buried the diary when he went to Randhir Singh at Nabha.

To Mr. Rauf Ali's cross-examination witness replied that Re Jagat Singh he told the police at Ludhiana that the former was not in their company. Counsel's witness had taken meals with him. Jagat Singh and similarly Sawaran Singh were then released. They were not related to him and he had not special friendship with them. The Public Prosecutor was present at the time of his examination before the Magistrate. He made his statement in a narrative form, questions being also put to him occasionally. The Public Prosecutor who presumably had witness's police statement before him had not yet been identified as a Sikh though at the Amrit ceremony at Khalsas he did not refrain from mixing with other Sikhs. The "Komagata Maru" incident took place after the Rikhabmanj affair and the outbreak of war with Germany. He knew Harnam Singh since his return by the "Komagata Maru". Harnam Singh was restricted to his village. After more than one meeting with Harnam Singh the latter mentioned to him the fact of his association with Ghadr party.

Udam Singh of Hans was also already cross-examined by the defence counsel. In answer to Mr. Mukand Lal, Puri witness said he did not name Sujja Singh and Anukha Singh in his first statement to the Police. He did not intentionally identify Kartar Singh in the parade in the 4th June in the previous case. He casually spoke to Anokha Singh about Jhaner dacoity. He joined Ghadr party definitely on the day of Ferozepore raid. He himself wrote out his full statement in Urdu about a week after his arrest on the 7th July 1915. He was frequently questioned by the Police in this interval the police asking him about Ludhiana and Randhir Singh. At the Lahore Central Jail identification he identified two men. Others he had already identified at Ludhiana. Witness also explained other arrangements of identification.

Questioned by Dr. Muhammad Alam he said that between the dates of his evidence in the previous case and his arrest he was neither kept under police surveillance nor visited by any police officer or constable. The Police did not enquire from him with regard to each individual accused. A number of questions were put by Counsel with the object of showing that the party of the accused getting down at Ludhiana could not visit walking various villages in that neighbourhood and then got back to Mullingur in time for the evening train for Ferozepore as was alleged and he saw some of the accused at Khund Path at Khalsas High School at Ludhiana. His Own Amrit ceremony was performed by Randhir Singh party, when he was sent back from Naples. It was not for misbehaviour but only for diseased eye. He did not know if the Randhir Singh party excommunicated him or imposed penalty on him for cutting his hair or going to Italy. After return from Naples he was not in quest of service and did not ask Sudh Singh to get him employment.

Hindustan Bank in Liquidation.

LAHORE, November 26.

An application has been filed in the Chief Court by the liquidator of the Hindustan Bank, Ltd., in liquidation, for winding up, by the Court, of the Punjab Flour Mills Co. Ltd., of which the Bank is said to be a large creditor. Justice Shadi Lal ordered the necessary notices and citations to be issued. The Punjab Flour Mills was one of the concerns started by Daulat Rai, the late Managing Director of the Hindustan Bank, now undergoing imprisonment.

Indian Demands And the War.

Mr. Shafi's Letter.

LAHORE, November 26.

The Hon'ble Khan Bahadur Mian Mahomed Shafi's letter to the local press asking his countrymen to abandon the ill-advised and mischievous agitation for Home Rule in India or indulging in the untimely discussions of India's demands after the war so long as the war lasts, has been the subject of considerable criticism in the Indian Press. The "Civil and Military Gazette" does not comment. The "Tribune" recalls Mr. Shafi's attitude with regard to Mr. Gokhale's Elementary Education Bill and other measures, while the "Punjabee" says in the absence of a definite move for self government this outburst of Indian loyalty may be exploited to their purpose by the enemies of India's progress.

BOMBAY.

A Mahratta Soldier Honoured.

BOMBAY, November 26.

Jamadar Dattajirao Khanvikar of the 10th Mahratta Infantry has been awarded Military Cross for good work in the field. He is the first Mahratta to get the distinction in the operations near the Persian Gulf. Jamadar Dattajirao Khanvikar is related to some of the best Mahratta families in Kolhapur and was given a direct commission and made a Jamadar in the Indian Army on the recommendation of Lieutenant-Colonel Wodehouse, Resident, Kolhapur, and Political agent, Southern Mahratta country.

TELEGRAMS.

Tata Hydro Electric Company.

BOMBAY, November 26.
At the sixth ordinary General Meeting of the shareholders of the Tata Hydro Electric Power Company, held last evening, Sir Dorab Tata Chairman, said that of the original installation planned to supply approximately an average of thirty thousand electrical horse power to the consumers in Bombay, fully three-fourths was now in working order, earning a revenue of approximately Rs. 1½ lakhs per month. This was being steadily increased as the mill drives are converted from the old method to new and it was anticipated that shortly after the end of the present calendar year the full demand would be satisfactorily met. The Chairman mentions that the Company was operating at a transmission pressure of 100,000 volts or double the electrical pressure heretofore made use of in this part of the world. The Directors report, which has already been published, was adopted by the meeting, a resolution being passed for the payment of interest during the construction to the shareholders up to 31st December 1915, when due, at 4 per cent per annum.

THE GREAT CRICKET CARNIVAL.

Teams Selected.

Lord Willingdon to Captain Europeans.

BOMBAY, November 26.
In the forthcoming Cricket Carnival in aid of the War Fund the English team will be represented by Lord A. Willingdon (Capt.) Major Greig, H. L. Simms, Capt. Woldie, E. P. Herdy, M. G. Salter, H. Tarrent (Middlesex Professional), Remnant, Newman and Livehay. The last three named are Hampshire professionals and are at present attached to the Hampshire Territorial Regiment. Two more names remain to be selected and they will be announced in a few days.

Announcements as regards the composition of the Indian team is also expected to be made shortly.

H. H. the Maharaja of Patiala has become Patron of Indian cricket and has given a donation of Rs. 500 towards the expenses. The Carnival is looked forward with keen interest and is expected to be a complete success.

Government and Education.

Retrenchment Urged.

BOMBAY, November 26.
The following Press Communique has been issued by the Bombay Government Educational Department:

In view of the special circumstances arising from the protracted duration of the war it is imperative that strictest economy should be observed in public expenditure. In accordance with this principle all proposals for fresh expenditure in connection with Government Educational institutions, that is not absolutely unavoidable, are being negated or deferred. It is only just that a similar policy of retrenchment should be pursued in regard to aided institutions so far as disbursement of Government grants to them is concerned. It should accordingly be announced to all District, Local Boards and Municipalities and to all aided education institutions that in respect of all proposed educational buildings not actually commenced or of sites or equipment for such buildings not actually purchased the payment of any grants which may have been promised by Government will be suspended until the financial situation improves.

BEHAR.

The Behar Legislative Council.

BANKIPORE, November 26.

A meeting of the Behar Legislative Council was held to-day in Guizarbag Council Hall, Patna, under the Presidency of the new Lieutenant-Governor of Behar, Sir Edward Gait. Almost all the Members were present, the only notable absentees being the Maharaja of Darbhanga and the Hon'ble Braj Kisore Prasad of Darbhanga.

His Honour in his opening speech said that the Government had received great help from the non-official members. His Honour regretted that the war had stopped all further new buildings to Behar and Orissa. The Cess Amendment Bill was passed after some discussion. The Behar and Orissa Excise Bill and Orissa Medical Bill was also passed without any discussion.

The Patna New City Administration Bill was passed with slight discussion. The Behar and Orissa Decentralization Bill was referred to a Select Committee.

Mr. Madhusudan Das suggested that a member from Orissa should be in the Committee but as none was ready to stay in Bankipore to work on the Committee no Uriya member could be taken.

Mr. Filgate moved a resolution for the appointment of a committee to go into the whole question of election practices during the past 10 years and raising the present franchise. This resolution was strongly opposed by Indian members and supported partially by the Hon'ble Dwarkanath.

The Hon'ble Mr. Lee opposed the resolution stating that Government could not accept the Resolution but would accept a very modified resolution appointing a committee of officials and non-officials to enquire into and report what measures if any are necessary to prevent corrupt practices in elections.

The Hon'ble Mr. Dwarkanath's resolution's about floods in north Behar could not be taken up owing to the lateness of the hour and the Council was adjourned to 23rd January.

A group photo of His Honour and all the members was taken.

SOUTH INDIA.

Rs. 7000 for War Funds Collected by Ganjam Collector

BERHAMPUR, November 27.

An emergency public meeting of the War Fund was held yesterday. The Collector presided. He described

TELEGRAMS.

German atrocities and levies on Belgium, picturing the fate of Berhampore if invaded. He impressed on the security of the English naval supremacy and after detailing the good work of the Hospitalship appealed for funds.

The Public Prosecutor Mr. Jogiah moved loyalty resolution.

The Editor of the "Asha" Mr. Ruth, Mr. Abdul Aziz and others supported it, Mr. K. Srinivasa Rau, District Judge, complimented Ganjam on the past work and pressed for funds. Messrs. Raghava Rau and others supported. The Rajas of Mandasa and Kallikota and Varada Parmanandran each subscribed Rs. 500. The Bar leaders and merchants subscribed munificently. All subscriptions came up to Rs. 7,000. The people fervently pray for the speedy and victorious termination of the war.

Farewell Entertainment to Collector

Mr. Vernon.

KURNOOL, November 28

A farewell entertainment in honour of our Collector Mr. H. A. B. Vernon who leaves the District to-day on transfer was given by some of his Indian friends yesterday evening in Jatpore Raja's bungalow. Many prominent citizens of the town including the new Collector Mr. H. G. Stokes, and the District Judge Mr. Bardwell were present.

THE KELLARS TROUBLE.

The District Magistrate's Persuasions Fail.

Agricultural Operations will be Interfered with.

MADURA, November 26.

Mr. G. F. Paddison, District Magistrate followed by Mr. H. G. Clinch, Superintendent of Police and Mr. Ahmmedali, probationary Deputy Collector visited Mela Urappanur this morning. The Kallar residents of the village were sent for and only about thirty men turned up all the rest having gone out to their fields. Mr. Paddison asked each of those present to give his finger impression and register himself but one and all refused to do so. He thereupon explained the objects and provisions of the Criminal Tribes Act as also the notification of the Government declaring Mela Urappanur Kallars as a criminal tribe. He told them that they should first of all obey the law submit to registration as the Government desired any grievances they had in respect of the Act could then be represented to the authorities and redressed. Any Kalla could obtain exemption from registration if he could prove his good character and sufficient status. There was no use of defying the law and the only right course for them to follow now would be to register themselves by giving their finger prints. If all the Kallars would come forward and act up to his words Mr. Paddison said he was prepared to withdraw the prosecution on all the people hitherto arrested and to keep the Act in abeyance till the orders of the Government were received on their petition. Mr. Paddison tried all possible means to influence the Kallars to submit to registration but nothing would induce them to do that. One Kalla was however bold enough to give his finger impression. All others totally refused. They said they were not resisting the Government but simply wanted time till Government were pleased to communicate orders on their petition to suspend the operation of the Act for some years. They also feared that if the Act was put into force especially at this time when their tanks were full and agricultural operations were proceeding briskly they would lose all opportunity of raising a bumper crop and thus suffer a great loss.

BRIEF TELEGRAMS

Rules to facilitate better working of Wolfram mines in Burma are about to be issued under the recent ordinance.

The Punjab Aeroplane Fund has now reached Rs. 76,020, Rs. 1,100 having been subscribed at the public meeting at Hissar.

Sadanand, a contractor of Lahore, who died recently has by a will left his property worth half a lakh for a public hall for his own caste people and for Hindu Orphanages, Lahore.

The Behar Haj Committee presented an address and prayed for a grant from the new Lieutenant-Governor but His Honour said he could not promise any thing as the question was under the consideration of the India Government.

The Durbar and subjects of the Baghat state have offered Government a masonry assistance of Rs. 800 a month from the 1st December 1915 during the continuance of the war. This offer has been gratefully accepted.

At meeting of public servants held under the presidency of Mr. R. E. Stubbs, colonial Secretary Colombo, One Day Fund, comprising a day's pay, was formed with the object of contributing to various charitable and other purposes connected with the war.

Greek leaders abroad firmly believe that matters have reached a crisis at Athens and that an expression of opinion, published by them and voicing the feeling of the Greek communities abroad, will turn the scales in the direction desired by all well-wishers of the Hellenes.

The American Scientist Mr. D. T. Fullaway who has arrived in India on behalf of the Administration of Hawati to study the melon fly, an insect pest which is even more destructive in that Island than in India, has proceeded to Poona to consult the Agricultural authorities there.

TELEGRAMS.

The weekly crop telegrams for the week ending 20th November show that the weather was rainless over the greater part of the Northern India. Sowing of spring crops and harvesting of autumn crops have been completed. In the Punjab the yield of cotton is generally below normal.

Lieut. J. K. Nariman, I.M.S., member of a well-known Parsi family of Bombay, who was attached to Indian Troops Hospital at Bournemouth, has volunteered for the front in France and has been attached to the 57th Wildes Regiment, Lahore Division and is now in the trenches along with his regiment in France.

The Committee of the Bombay Bhatia Mahajan, at a meeting under the Presidentship of Mr. Narotam Morarji Goculdas, has resolved to call a special general meeting of its members to elect delegates, members of the Reception Committee, and Volunteers for the ensuing Conference at Bombay in the Empire Theatre on the 24th, 25th and 26th December.

The Railway Board have sanctioned a detailed survey being carried out by the South Indian Railway Administration for a line of railway on the metre gauge from Jayan Kondasholapuram to a point on the proposed Panruti-Trichinopoly railway as close as possible to Trichinopoly on the north of the Coleroon a distance of approximately 50 miles. This survey will be known as the Jayakondasholapuram-Trichinopoly survey.

With reference to the statement of the Chairman of the S. I. Railway Company that the Indo-Ceylon connection is running at a considerable loss, Mr. G. P. Greens, General Manager, Ceylon Government Railway, has stated that certain questions as to Indo-Ceylon connection formed the subject of negotiations between the Ceylon Government and the S. I. Railway, but these were confidential. Mr. Greene says that there was no question of discontinuing the working.

All-India Weather.

SIMLA, November 26.

Widespread rain has fallen in the Madras Presidency and local rain in Mysore. The Chief amounts are:— Mercara 1 inch, Calicut 2, Tinnevely, Salem, Cuddalore and Cocanada ½ and Negapatam and Madras 1.

Temperature is still higher than usual in the northern half of the Peninsula. Disturbance of winter type is affecting weather in Persia. Rain is reported this morning from Teheran.

FORECAST:—No important change.

Notice.

From 1st proximo the following will be the charges for telegrams from India or Burma via Karachi for the stations shown below:—

	Private Ordinary			State		
	RS.	AS.	PS.	RS.	AS.	PS.
Bunder Abbas in Persia	0	15	0	0	11	0
Other Offices	1	0	0	0	12	0
Charbar	0	4	0	0	2	0
Jask Henjam Muscat	0	8	0	0	4	0
Mesopotamia	0	9	0	0	4	6
Amara Basra Fao,						
Kurna, Kutelamarah,	0	9	0	0	9	0
Sukesh, Sheyukh						

Week end Telegrams (E. F. M.) between the above Places will be accepted at quarter ordinary rates.

సికింద్రాబాదు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం: ఈ నెల 21

తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 5 గంటల సమయంలో సమగ్ర సభకు సభ్యుల ప్రభుత్వం జరిపబడి, రాష్ట్ర సంగతిని వివరించారు. గార్హస్థ్యానాకు వెళ్ళి కొనబడిన జమీన్ దాఖలును, ఆంధ్ర భూమిని దభివ్రాస వాంఛిత్వములు గలవాడు, గ్రంథకర్తలు నలు క్రతాదేశంపై తిమ్మారెడ్డి దేశమును సమాజ కార్య నిర్వాహకుల సహాయముగా వెళ్ళి కొనబడిన మిక్కిలి సులభముగా, అభినందనమును, వీరు ధ్యక్షులు, వాంఛల క్రిందనే ఉత్సాహమును సజీవభివృద్ధిని గాంచును గావుత్! ఆంధ్రులను, ఆంగ్లేయుల భావములు ఏం ఏ భరిత్యం ఆత్మీయ లయినవారును సారానుభవాన్ని సానుభవముగా సహాయ భక్తులుగా వెళ్ళి కొనబడిన బ్రహ్మశ్రీ నోరె నూర్వనాగా యుగ గారు కార్యదర్శిగా వెళ్ళి కొనబడిన. వీరి నిర్వహణమున నిలమాణము సజ్జయింపబడి యభివృద్ధి గాంచుగాక.

సమాకార సభకు వార్షిక సభ:— తెనాలి తాలూకా విజయవాడకు కొంతదేశపు క్రైస్తవ సామ్రాజ్యము వార్షిక కొత్తము రాబోవు ఏడేండ్లు రెండేండ్ల తెనాలి ఏడేండ్ల ఆఫీసు గారిని ముగిసినా బాబ్ హ్యూ ముహమ్మదు, జమాన్ స్పేన్ భావ సాహజ్ బహదూర్ గారి యాధిపత్యముగల జమీన్లును. ఆస్తియును బెడనాడి కేసెన్ కోరికలకేపు సామ్రాజ్య అసెంబ్లీ రిజిస్ట్రార్ గారిని ముగిసినా కృత్తి వెంటి నాగేశ్వరరావు పంతులు బి. ఎ. గారు "సంబూతు జిల్లాలోని కోరికలకేపు అనుబంధమును గూర్చి కేసెన్ పంతులుగారిని గూర్చించి జిల్లాలోని ప్రతి సమాకార సంస్థను తమ సంస్థను తీపున నోక పుట్టించినను పంతులుగారు జిల్లాలోని యిది సమాకారాభిమానులు ఈ యుత్సవమునను దయచేయుటయుననిన్ని కోరుచున్నాము.

అంబలూరు బాలసరస్వతి పుస్తక భాండాగారము:— ఈ నెల 20 తారీఖున చతుర్వారీ కొత్తగారు జరుగును.

నూజివీడు నమ్మిక దోహదము కేసు

(మా ప్రత్యేక నిర్దేశము ప్రకారము)

ఈ కేసును 12 గంటలకు ఈయూరి జ్యూరుకు ముఖ్యమంత్రి జ్యూరుకు ఈ కేసును విచారణ తిరిగి ప్రార్థనము చేయించి, ఫిర్యాదిపక్షమున ఆస్పర్శిగాను వగైరాలను ముద్దాయిపక్షమున గౌరవనీయులగు రిచీమోడుగారు కరణి రాలను వాదనలు చేసిరి.

నిన్నటిదినమున నేర్పాటుచేయబడిన ఆడిటరుగూర్చి ముద్దాయిపక్షమున ఆడిటరు బడియెను. 1915 సం॥ ఫిబ్రవరి నెలలో డిబ్బది నాలుగు రూపాయల ట్రస్టుసాక్షులు తన స్వలాభమునకై దురుద్దేశముతో ముద్దాయి వినియోగించుకొనెనని ఫిర్యాదు చేయబడినదియు, డిబ్బది నాలుగు రూపాయల ట్రస్టుసాక్షులు చావూరి మల్లిఖార్జునరావుచేత నోటు చావూరియొకరి ఆశునకు కట్టి కప్పించినట్లు సంగతిని ముద్దాయి లేదనట లేదనియు, ఇట్లు ఆపకట్టె వ్యాపకాత్మకమగునా కాదా యనువిషయ మిప్పుడు కరిగిపోవలసినది యుండగా ముద్దాయిలొకరు ట్రస్టులెక్కలను, సొంత లెక్కలను ఆడిటరుచేత తనిఖీ చేయించుటకై ఫిర్యాది యుద్దేశించుచున్నాడనియు, ఇట్లు తనిఖీ చేయించుటలన కొత్తసంగతులను తెలిసికొని ఫిర్యాది జవాబునందుకు వుయ్యూరు జమీందారుగారు తనిఖీని నిర్వహించుచున్న సివిల్ వ్యాజ్యములకు ఆధారములు చేసికొనుటయే ఫిర్యాది యుద్దేశ మనియు అంతకంటె ఈ కేసుకు ఏమాత్రము సంబంధములేదనియు, ఫిర్యాది కడ ప్రతిఫలమున వుచున్న ఫిర్యాదిచే తప్పక రాబడిన ప్రస్తుతపు ఆడిటరు గాక గవర్నరు మెంటు ఆడిటరుగాని లేక మరియే ప్రభుత్వవేదనైన ఆడిటరుగాని నియమింపబడవలయు ననియు, అట్లుగాక ఈ ఆడిటరు తనిఖీచేయుటయే కోర్టువారి యభిప్రాయమైనచో ముద్దాయి ఏర్పరచుకొనే మరియొక ఆడిటరు ఎదుట లెక్కలు తనిఖీచేయబడవలయు ననియు ముద్దాయి పక్షమున వాదించబడియును.

అందువలన ట్రస్టుసాక్షులు డిబ్బది నాలుగు రూపాయలు ఒకేసారి ముద్దాయిచేయబడినట్టి వచ్చియుండలేదనియు, అప్పుడప్పుడు దాఖలుచేసిన వచ్చియుండుటజేసి ప్రభుత్వమున ట్రస్టుసాక్షులు ముద్దాయిపర మెప్పుడయ్యెనో ఆడిటరుండి లెక్కలు తనిఖీచేయబడవలయు ననియు, కంప్లెయింటులో ఎన్ని ఆక్షరములు వ్రాయబడినో అంతవరక ఫిర్యాది వాదన చేయుననియు, వ్యాయము తేలుటకు లెక్కలను తనిఖీచేయుట యవసరమనియు, కాబట్టి ఆడిటరును ఉంచవలసినదనియు ఫిర్యాదిపక్షమున వాదించబడియును.

ఈ ధయ పక్షములను వినిన పిమ్మట ఫిర్యాది పక్షమున ఒక ఆడిటరును, ముద్దాయిపక్షమున మరియొక ఆడిటరును, చెయ్యకల్పాట లెక్కలను తనిఖీచేయుటలు కోర్టువారు ఉత్తరువు నొసంగిరి.

పిమ్మట ఎట్టేట్టు కలెక్టరు యు. రామారావుపంతులుగారు తమ ఆఫీసుగూర్చి 4 వ తేదీని దాఖల్ చేసిన కాగితములలోనుండి కేసుకు సంబంధించిన కాగితములను విడదీసి దాఖల్ చేసిరి. ఆ కాగితములలో కొన్ని తమ ఆఫీసుకు చెందిన దనియు మరికొన్ని కోర్టుఆఫీసు వద్దనున్న ఆఫీసుకు చెందినదనియు చెప్పిరి. తాము స్వయముగ తెచ్చిన వుయ్యూరసాక్షుల సీల్లు చేయబడిన కవరును దాఖల్ చేసిరి.

నేనునల్ బ్యాంకు గుమస్తా నరసింహాచారి వాక్కులను.

బ్యాంకుమేనేజరు నికోలాస్ లానుగారు మద్రాసులో లేరనియు, వారిస్థానే మెంజీ గారు పనిచేయుచున్నారనియు కరెంటు అకౌంటునుగూర్చి గ్రెప్పిట్ గారికి తెలియుననియు గ్రెప్పిట్ గారి యాజ్ఞానుసారముగ కొన్ని కాగితములను తెచ్చిరి ననియు ఫి క్నెడ్ డిపాజిట్ డిపార్టు మెంటులో గుమస్తాననియు మరాఠ్ సాక్షులు చెల్లించినట్లు తప్పిగా వ్రాసికొను లెక్కలపుస్తకము కనిపించలేదనియు ప్రాతఃఇంటినుండి క్రొత్త ఇంటికి ఆఫీసుకుమార్చే సమయమున ఈ పుస్తకము ఎచటనో జారిపోయెననియు క్యాపియరు మేనేజరు ఈ పుస్తకమునకై వెదకిరిగాని కనిపించలేదనియు కరెంటు అకౌంటునుగూర్చి స్యాంక్ గారికి తెలియుననియు చెప్పెను.

గుంటూరు మద్రాసుబ్యాంకి క్యాపియరు ఫోలేటి అప్పారావుగారు బ్యాంకుకును ముద్దాయికిని సంబంధించిన లెక్కలలోనుండి అవస్థాప్రకారము రిశీతులను కెడిట్ స్లిపులను మొదలగు లెక్కలను దాఖల్ చేసిరి. బెజవాడ టెలిగ్రాఫ్ మేస్తరుగారు టెలిగ్రాఫ్ కోడ్లను దాఖల్ చేసిరి. ఇంకనుకొన్ని కాగితములు రానంచున డిసెంబర్ 2 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

లాహోరు కుట్రకేసు.

లెవన్ సింగు గ్రామపక్షము ముగిసిన యనంతరమున అదమసింగు వాక్కులమిచ్చెను. 1907 సం॥ మార్చిలో నితడు వైద్యకాత్మకభవనమునకు బొంబాయినుండి ఆమెరికాకు ప్రయాణమయ్యెను. 22-వ తేదీని నేపియన్ గరముచేతను. అచట వైద్యులపరీక్ష నిమిత్తము కొంతకాల ముపినేయబడినది. ఇతడు కండ్ల జబ్బుకలిగియుంటుంటే ఆమెరికాకు వెళ్లనిచ్చుటలేదు. ఆ కారణమున కాలె నెలలో బొంబాయికి తిరిగి వచ్చెను. తరువాత ఆమెరికా సాహెబుగారి గురుద్వారము నతడు చూడబోయి అచ్చటి నుండి తన స్వగ్రామమునకు పోయెను. విదేశములనుండి మరలిన వారి గ్రామమున వెక్కిరిండుచుండిరి. వారితని మనమును బ్రెజ్జిరాజ్యమునందు విముఖతనము కట్టొనరించిరి. వీరికిని తనను జరిగిన సంభాషణల నీతడు రాజద్రోహ చింతాపరులకు కొందరు విద్యార్థుల నితడు యాలూడి నాలూ కలసికొనెను. కర్తాసింగు, నీతాసింగు మున్నగు సభ్యుల నీతడచట కలసికొనెను. కొంతకాలమున యనంతరమున వీరిలో కొందరు పోలీసువారి అధీన మొనర్చుబడిరి. కట్టెదార్లతో తనపరిచయమును, జోనరు బండిపోటును, సమాజము చర్యలను, బండిపోటునకు పోయి దోంగిలీ దొంగలు మరలుట యను సాక్షిగ్రూపులకు వివరించెను. అంతరమున సాక్షి మేకటి సాక్షులు తెలియపరచిన ఫిర్యాదులనుబట్టి, కాలవనం తెనపై పోరాటముచున్న గు అంశముల పునరవరచెను. సాక్షి అరెస్టుచేయబడిన గాని గాధురపార్తి చారితో సంబంధము కలుగజేసికొనననియు, పార్తివారి కమని కలపోలీసువారి కెరిగింతుననియు ఇతడు వాగ్దాన మొనరింపక నేనిడుదల చేయబడినది. పోలీసువారి కత్తుకాయావద్యుత్తాంతమున తెలియజేసి పారిపోయిన కట్టెదార్ల కమనికల నరములకై ప్రయత్నముల యొనర్చుచుండెను. కాని ఇతని ప్రయత్నములు విఫలములయ్యెను. కట్టెదార్లను గూర్చి తనకు తెలియవచ్చిన అంశములన్నిటి నితడు పోలీసువారి కెతకపరచుచుండెను.

అర్జున్ సింగు ఆయన నతడు సాక్ష్యమిచ్చుట ప్రారంభించెను. ఇతడు విదేశములనుండి మరలిన వచ్చినవాడే పిసాంగుకు మూడుసార్లు వెళ్లి యుండెను. గాధుర వార్తా పత్రికను అధిని వేశమున వ్యాపింపజేయుటయు, కొన్ని వ్యాసముల అప్పుడప్పుడు చదువుటచే బ్రెజ్జిరాజ్య ప్రభుత్వమునందు తనకు విముఖత కలుగుటయు నితడు వివరించెను కేసడా సంయుక్తరాష్ట్రముల నుండి మరలుచుండెడి భారతీయులు పిసాంగులో దిగి అంగ్లేయులయెడ ప్రజలకనూరు జనింపజేయుటయు, తమతోపాటు తిరుగుబాటులో చేరవలసినదని ప్రజలకు బోధించుటయు జరుగుచుండెడిది.

తోమమరు నాకలోని ప్రయాణికుల రాకయు వారొసర్విన కృత్యములను వివరింపబడినది. అచటనుండి బయలుదేరి సాక్షి 1915 సం॥ జనవరి నెలలో తనయిల్లుచేరెను. కొందరు విదేశములనుండి తిరిగివచ్చిన భారతీయుల లిఖనములకికచ్చి తాము జాతీయ సేనయొనర్చు తమగృహముల ని సంగతె ముంటిమనియు, బండిపోటులు సరిపి ఆయుధ పరికరముల మున్నగువాటి సమకూర్చు కద్యమిండి యుంటిమనియు ఈతతో జెప్పిరి. ఇతని గూడ తమలో చేరువని కోరిరి. కాని బండిపోటులలో పోయి కొనుట కిత డియ్యకొనలేదు. కాని దొంగతనమువారిపై కత్తి

గట్టినయెడల తాను అగత్యమైన పాపమునైన నమర్చింతుననియు అర్జున్ సింగు వారిలో చెప్పెను. గాధుర పార్తివారి కాలకు అర్జున్ సింగుల సమకూర్చు నియ్యకొనెను. తరువాత బండిపోటుగా సహాయ మొనర్చవలసినదని మహేంద్రయితికి కర్తమాన మంపెను. ఇట్లందులకు సత్కృతింపలేదు. రాయబారి తనవారిని పోయెను.

ఫిబ్రవరి నెలలో సాక్షి స్వగ్రామమున నిర్బంధ నివాసశిక్ష విధింపబడినది. అయినను వలసపోయి మరలినట్లునవా రీతని దర్శనమునకు వచ్చుచుండిరి. వీరికిని బొంబుపరికరములను, గాధురసంక్షేపప్రతిని ఒసగిరి. కుర్ సింగు నిభన్ సింగులకు ఎటో అరెస్టుచేయించి వారి కేర్లకు కనుగొని పకతీయ్యకొనుటకై కత్తూరుసింగు ఆయన బానిసకనుగొనుటకు ఇషార్ సింగు వంటి సింగులు ఒకసారి ఇతనికిడడు వెళ్లిరి. ఇషారుసింగును ఆతని మిత్రులను మధిర్ పార్థింతమున నొక సారి సమాజశక్తి మెరి. ఇచట నొక సంఘ మేర్పరచబడినది. ఈ సంఘమున సాక్షి ఒక సంఘ్యుడు గె-19-1915 తేదీని తమపార్తి వారు చాలమంది మంగళోట్టును దోచుకొనుటకై సీత కత్తూరులవద్ద సమాజశక్తి ముదరునియు, సహాయముచేయుచునని వాగ్దానము వాగ్దాన మొనరించెననియు నుదాసించు సాక్షి యు నిర్బంధ నివాసములలోనుండుటచే వారు తమ సహకారులను మొదలించ లేదనియు సాక్షి తెలియజేసెను. ఇషారుసింగు 19-19-15 తేదీని సాక్షి రద్దవు వచ్చి గే తేన నతడు కత్తూరులకు రానందులకు కొంత మంద లించి ఆతని 19 వ తేదీని అటకు రావలసిందని కోరెను. నిర్బంధ నివాసశిక్షలో నుండుటచే రావలసిన సాక్షిని రాకరించెను. ఇషారుసింగునకు కోమమువచ్చెను. బొంబుపరికరములనిచ్చి జేయవలసినదని ఇషారుసింగు కోర అర్జున్ సింగువాటినిచ్చి జేసెను అర్జున్ సింగు 18-11-15 తేదీని అరెస్టుచేయబడినది. ఫిరోజ్ పూరు మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద నితడువాక్కులమిచ్చెను. ఈ త్రు సింగును తనకు తెలియననియు, ఇషారు సింగే అతనికిని తనకును పరిచయ మొనర్చెననియు అర్జున్ సింగు పార్తిపక్షానా చెప్పెను, కాగ్రానుపరీక్ష కొంతయోడి. ఇంతలో కోర్టు సమాప్తమయ్యెను.

వీరపూజ

ఇంగు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరిత్రముల చక్కని శైలిలో వర్ణింపబడినవి. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదిగత కాంధ్యమాన మతియొకటి లేదు. వెల రేతరు టైండు 0-12-0 కాలికో టైండు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రపట ముచితము. వలయువారు:- శ్రీపాద నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంజుకెట్టివీధి, మదరాసు.

నళసంవత్సరాదినంచిక.

పెక్కిండు ప్రకటనలకై సకాలమున వ్రాసి కొనకుండుటచే గతసంచికలయందు వారి ప్రకటనలు ప్రచురించుటకు వలనుపడ కుండెను. ఈసంచిక త్వరలో వెలువడుచున్నది గాన ప్రకటనలు బంప నే చిన వారు వెంటనే వ్రాసికొన వలయును. (ప్రకటన కాభ్యర్థకులు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మదరాసు.

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమింపజేయు

ఆటో డిల్ బహారు

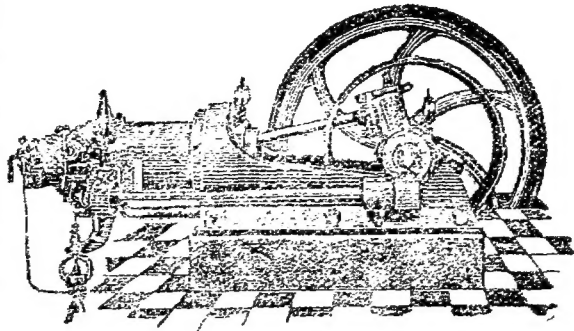
మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి అపూర్వవాసనలను కలను. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము భూతుగాలేదు చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాను నైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందనవనము మధ్యలోనుంటే మెంత గుఱుయింప వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుకును. ఇతర వాసనలు యేవనియోడినా యా ఆటో డిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలువను. ఈవన సు ఒకబుడ్డికి వ్రాసికొనుటకు వెల 1/2 డ్రాము 1-కి.రూ. 0-8-0 ,, 1 డ్రాము 1-కి ,, 0-12-0 వి.పి. చార్జ్ య. 0-4-0 ప్రత్యేకము. ,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

టెట్టో డిల్ బహారు నుగంధమును ఒకటికి వెల 0-1-0. వీటిని మనస్సుకు టెట్టో డిల్ బహారు చేతున కట్టించి వీరుగలరు. ఈనుగంధ దృఢము (తలి మహానుభవ గొప్ప గొప్ప పేరుగల మహానుభవుల వారసులు. అయి వారక మెడల పోల్పడెంట్లు సోల్ ఏజెంట్లు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం 153 జూమూముసీను, బొంబాయి. మద్రాసు ఏజెంట్:- మేనారా పురపాలకు మూర్తి, నెం 29, చై నాబజార్ రోడ్, గ్రూంంగడినూరు, మద్రాసు.

రాబుసన్ సెమిడి నెట్ కూడాలు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గుట్టుములవరకు వలకు స్పేరు సామానులు సహా ప్లాకులో ఉంచబడును. గుంటూరు, రాజమండ్రి, పిఠాపురము, తణుకు, విశాఖపట్టణము, పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు, బళ్లారి, రామ్మడు, కారికాలు, నాగపట్టణము, కోయంబత్తూరు, చెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో, మాయింజనులు తృప్తికరముగను అతి సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

జేపీపాక్స్ ను స్త్రీలు యింజనులు, గ్యాసుయింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (నల్లగుల్ల వీళ్ల పంపులు, డాంకి పంపులు, చెత్తితో మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను గ్యాసుయింజను వగైరాల కు యోగించు బొగ్గుగామాపు, టెంట్లును, బియ్యముచేయు హార్మల్ల పేలర్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాబ్రికేటరు కానలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద విడివిగాను, సరసమైన సెలకున్ను దొరకును. తప్పియి తెలిసికొనువాడు దయచేసి మాకు వ్రాయును.

ఇండియన్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ,

(బాంబేలోనుండి:— బెజవాడ, తంజావూరు.) ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మద్రాసు

నిమల (REGD)

హోల్ ఆయిల్

సింలా హోల్ ఆయిల్ వెంట్రుకులను కృత్రిమము. కేరసిన వెంట్రుకులను, ఎత్తని వెంట్రుకులను నలుపుచేయుచు రాలు వెంట్రుకులను ఆవును. మేదస్సును చల్లగానుంచును. ఇది బహురమ్యమున నువాసనతో కూడియున్నది. దీనిని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పుష్పములతోటయం దున్నట్లుండును.

౧౯౧౩ నాటి ప్రామాణికమునందును ఎగ్జిక్యూషన్లను దాని పరిమళమునకు ఒక సువర్ణ పతకము నిచ్చిరి. మతియు భావనాదయంనుంచబడిన ప్రదర్శనకుం బొంబాయి నగర్లకు సాహెబు హిజు ఎక్సలెంసు లార్డు వెల్లింగ్టన్. జి. సి. బి. ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రం నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి ౧కి రూ. ౧-౦-౦. ౩కి ౨-౧౦-౦. తపాలాకర్షణ ప్రత్యేకము. సోల్ ఏజెంట్లు:— కాకు అండ్ కో, సి. పి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దలాలి కేజీ మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమురమ్యముగ లిఖించబడినవి. దీనిని సెల 81 వ తేదీ లోపున నొకసారిగ నాలుగు రూపముల విలువగల మామండల గొనువారలకు క్యాలండరు ఉచితముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బితో రూ. 0-8-0; డజన్ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

6 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

కా యుద్ధమున క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు ముద్రింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన యాభాగము కలుగను.

వనోషధి సారసవరిలా

(28)

ఇది జేహనుండులుట సెక్తురుగడ్డలను మరియు కల చర్మరోగములను వాగుజేయును. కీళ్లపోట్లు, పాతవామవుపోట్లు నీరసపట్టు, రక్తవికారములనుగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. నాడెంతయు వులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురు కుద్దికొని వృద్ధిజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా సెల రూ 1-4-0.

కుష్టుకుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధునల్లి (త్రాగుటకు మందు) నాగల్లితైలము వైపుతకు మందు. ఈ రెండుకని నెలరోజులకు సరిపోవునుండు 5-0-0.

(ప్రాప్తివిధము:- వి. డి. సావంత్, ౧౪౪, భవనవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

రిజిస్టరు చేసిన బారెల్ మార్కు

సుపీరియరు లీవరు గడియారము

దీనికి 7 సంవత్సరములు ఉత్తరవాది వలె యివ్వబడును.

ఈగడియారము చాలా కాలము నడిచేటందుకు సీమలో మాకంపె నికిగాను గెట్టితరమైన సామాను లతో చేయబడినది. దీనిలో మా కంపెని పేరున్న పీపాయిమార్కు చేసియుండును. ఈ సుపీరియరు లీవరు గడియారము మావద్ద తప్ప యితర కంపెనీలలో దొరకదు. యిది సరియైన కాలము మాపు నదియు నిండా నుండరముగను లోతట్టు అద్దపు మార్కలదియు.

మాకంపెని పేరు ఎచ్చటను ప్రబలము కావుట కొరకే ఈ గడియారములో మాకంపెని పేరుజేసి తప్పు వధరకు అమ్ముచున్నాము. మునుపటి సెల రూ. 3-8-0.

ఇప్పుటి సెల గొలుసుతోచేసి ,, 3-0-0.

విక్టోరియా వాచ్ కంపెనీ, సాకానపేట, మద్రాసు.

మన శత్రువులు.

ఇందు పొగయట్టు, సిగరెట్లు, కల్లు, సారాయము, కాఫీ, టీ, నల్లమందు, మొదలగు అన్ని దురభ్యాసములను గూర్చి వ్రాయబడినది. బాహరకు బోధించుటకు వీలగునట్లు 82 పాఠములుగా విభజింపబడినది. సెల 0-5-0 లు గౌరవము బుద్ధుడు సెల 0-4-0.

ఆకాశ విమానములు.

దీనిని గుఱించి యుద్ధము కెరకును తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమును విమానముల నిర్మాణము, అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, దీనిలోని భేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానములపట్టుము చాలకలవు. సెల 0-8-0

పాలపర్తి రామమూర్తిగారు.

టీచరు-మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

త్రికాలదర్శన అద్దము

వీరకు భూతభవిష్యద్వర్తమానముల నెరుంగ కోరికగలదేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయు నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుత మునకయి యోగ్యతాపత్రములు మాకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను చెలిసికొనగలరు. దూర జేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమ ములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరీక్షాఫలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

ఇద్ద చక్కని సీమ అద్దము 6 0 0

సీమ అద్దము 8 9 0

సామాన్య అద్దము 2 9 0

ఉత్తరములు ఆంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను.

ఆమాభాయి వాగ్భిజీ ఫటల్,

కరంసాద్. ఆనందమార్గముగా, కైరాజిల్లా

Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.

Via Anand Kaira District

మహామహాపాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ

కొక్కండ మొకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువా రీక్రింది విలాస మునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 బ్రీత్వశ్రీయము ౦-౨-౦
- 2 కొక్కండ మాహాత్మ్యము ౦-౧౨-౦
- 3 సింహచల యాత్రి ౦-౪-౦
- 4 గోదావరి వర్ణనము ౦-౪-౦
- 5 నియోగి దీక్షితచరిత్రము ౦-౮-౦
- 6 కరకామరనిజము వ్యాయోగము ౦-౮-౦

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

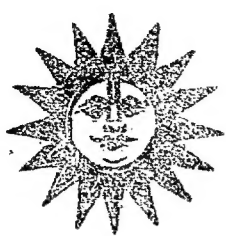
కొక్కండ కుమారనరసింహం,

కాజుపేటవరము.

(281)

కుంకుమపువ్వు

కృష్ణా

కృష్ణా

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా ర్కము గమనింపుడు. కరస్పాంజెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని.
(53) 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

మదన కామేశ్వర లేహ్యం

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్షవృద్ధి, అతిమాత్రము, హరించి మిక్కిలిబలమును ధాతువృద్ధి, రక్తవృద్ధి, యావన నుభమును, సంతానప్రాప్తిని, సరములపటుత్వమును కలిగించు వరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కు॥ డబ్బీ రు. 1-0-0 ఘనసారచందిని:— ఎరుపు, తెలుపు, పసుపు, అంటు సెగరోగములను మూత్రవ్రణులను, తక్షణమే మాన్వను. 2 సీసాలు చాలును. సీసా రు. 1-4-0 వి. పి. చార్జి నెరు. ఆయుర్వేద సమాజ్, హిందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

సర్వరోగ కుతారము.

ఈ క్రింద కనబడినందున కాలదేద భేదములు లేక ఆతానవృద్ధులను శ్రీ పురుష లిరువురును సేవించిన ఎప్పుడును నిరోగులుగ నుండగలరు.

మదనమంజరి మాత్రము.

40 గల డబ్బీక్రయము రూ 1-0-0

రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ

(188) 20 చీనాబజార్ రోడు మద్రాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలిసులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుశాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0 అంచెనాలి లేదు. ప్రవేశింపవలయు లేదు.

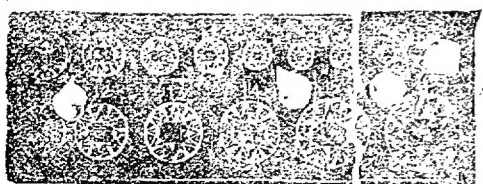
సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదము. కలయువారు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము, (27) 145, కాంపేడి, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెని,

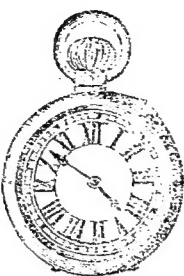
షరావు వర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.

తంతి నిలాసము:—“ఉమ్మడియార్”

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్టి ఇతర మొట్టిన్నీ బర్మానైజులకు తగుమైనట్లు ఇమిలేవకా కేంపు లున్న వైక్రాంతములు వగైరా కమలములున్న బేడకాసులు అణాకాసులున్న బంగారపు నగలు న్ను పైరాళ్లుగల నగలున్న, పట్టు రుమాళ్లును కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదురని వ్రాపించుచున్నాము. (183)

సంక్రాంతి బహుమతి గడియారము

ఇది సంక్రాంతి బహుమతులకని మాచే విప్పింపబడిన జేబు గడి యారము. ఇది మిగుల సుందరముగను, మంచిపనివానితనము గలదిగ నుండును. తీయు ప్రతివాణికి తృప్తి, ఆనందమును ఇచ్చుననుటకు సంది యములేదు. సమయ కాలమును జూపుచుండు వానిలో నిది యొకటి.

నెల పోస్తేజ కాక రు. 1—12—0.

వాణిజ్యరణ లేహ్యము

ఈ కేరళ లేహ్యమును సేవించుటచే వాతములు, పిత్తములు సెగరోగములు, మేహములు తొమ్మునెప్పులు, పోవుటయే గాక ముసలితనమునుమాన్వి యమితానందము నిచ్చును. వణకును సైతము తీర్చునన దీనిగుణముల వేటచెప్పలే.

24 తులములు లేక ఒక సేరు లేహ్యము వెల రు. 2—0—0.

పోస్తేజ ,, 0—4—0.

రెండు సేర్లొక్కటేసారి తీసిన, పోస్తేజ ఉచితము.

జపాను పట్టుపంచలు

రాగల దీపావళిపండుగకై నిరుటివలె చెప్పింపబడినది ఇందేరంగు కావలెననను ఉన్నది. కట్టుకొనుటకు, ఉత్తరీయమునకు పైటకు పనికి వచ్చునది. 5 1/2 మూలనిదివి 2 1/2 మూలవెడల్పు పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0.

పోస్తేజ 0-4-0.

ఒకటే తక్షణ రెండుపంచలుకొనిన పోస్తేజీలేదు.

జాలరుచౌకములు 1 1/2 మూలగలది 1-కి రు. 0-15-0, 2 మూలలుగలది రు. 1-6-0. రెండుచౌకము లొకటేతక్షణకొనినయెడల గజ్జలడ్డిగయ, అత్తలార్థాటపుస్తకము నుదితము.

ధనలక్ష్మి కంపెని, 6 వేంకటేశ మేస్త్రీవీధి,

సామకాదుపేట, మదరాస్.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

మోటారు ట్రైకింగు, కార్సు, ప్రయాణికులకు సర్వీస్ కార్సు, కావలసినవారు ఈ క్రింది ఆడ్రసుకు వ్రాయుడు.

ఈ కంపెనీవారు ఆంధ్రప్రదేశ్, విశేషకాలము నుండి మోటారు వక్రమున ప్రసిద్ధిచెంది వహారాజులు, రాజులు, జమీందారులచే ఆభిమానింపబడినవారు. మీకు క్రొత్త కార్సుగాని, పాత కార్సుగాని పంచిదిగాను తీసివెళ్ళగలరు. తిరుగ మీ కార్సును కావలసినయెడల అమ్మియియ్యగలరు ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు కావలసిన టైర్లు, బ్యూటలు యంతరసామానాలు యాత్రును మీకు చాకగా అమ్మగలరు. మోటారుబండ్లు అద్దెకియ్య గలరు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారుఇంజనీయర్లు

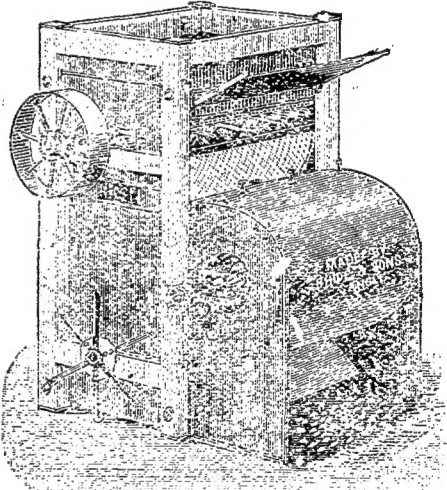
24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు మోంట్పార్నెస్ పోస్టు, మదరాసు. (288)

మోటారుబండ్ల యంత్రవిద్యానిమును, నడుపుధానము ను, బోధనాభ్యసముల గలవగుదును. ప్రత్యేక గమనిక:— పాదసారిచిద్యార్థులకు ఉచితముగవడలియు, భోజనాదికములు ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రథమమున క్లాసుప్రారం భమగును తయారైన వైనాకలికి శిష్యాత్వముచేయబడును. స్వల్ప సంఖ్యయేదీసికొనబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనుడు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విశిష్ట విశేషములను అనేక కాత్రములలోనుండి గ్రహించి లోక జేదమును గోరి ప్రచురించి యున్నాము. ఇండియాదేశ ములో జన్మించిన ప్రతిపృషువ్యుడును అవశ్యముగా జవవ వలయును. ఈపుస్తకమును వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు. వైద్యశాస్త్ర ము:శేషంకర్ గోవింద్, తంకనిగ్రామ పోష్టాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 98 మోంట్పార్నెస్, మదరాసు.

Bhide & Sons Sangli (Bombay)

Manufacturers of Improved Ground Nut Decorticator or opener.

నేరు శెనగలను బలుచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

ఈయంత్రము మేకుశెనగాయలను పగుల గొట్టుటకు గాను నిర్మింపబడినది. లోపల పప్పును పగుల గొట్టుటకు గుభియుగా బలుచును. బొంబాయి మదరాసు రాజధానలం దన్ని భాగముల ప్రశస్తిగడిసినది.

మాయంత్రమును గొనుట మిక్కిలి లాభకరము. విశేషములు తెలుసుకొన గోరువారు ఇంగ్లీషున మాకు వ్రాయించుడు.

భై డె అండు సన్స్, సాంగ్లి - బొంబాయి.

కావలెను

జింతాను మన్నగు సరకులను అమ్ముటకు ఏజెంటును, గుత్తగా కొను వర్తకమునకావలెను. కేట్లుచవుకగా నుండును. వివరములను తెలియగోరువారు 0-4-0 బిల్లీలనుచేర్చి పంపవలెను. ది మ్యూచుయల్ కో-ఆపరేటివ్, ఏజెన్సీ మదరాసు.